
**Областна стратегия за развитие на социалните услуги в
област Стара Загора (2011-2016)**

Годишен мониторингов доклад за 2012 година

Май 2013 година

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Използвани съкращения/аббревиатури/.....	стр. 3
II. Раздел I - Резюме	стр. 4 -7
III. Раздел II - Въведение.....	стр.7- 9
IV. Раздел III	стр. 9 – 42
1. Извършени дейности по мониторинг на изпълнението на стратегията.....	стр. 9
1.1. Методи и инструменти за анализ	стр. 9-10
1.2. Събиране на информацията, включена в мониторинговия доклад за 2012 година	стр. 10
1.3. Източници на информация	стр. 10
1.4. Картина на общия брой и вид на социални и други услуги в област Стара Загора /през 2011 година и през 2012 година/.....	стр. 10 -14
1.5. Осъществен вътрешен контрол от страна на общинските администрации по отношение функционирането, качеството и ефективността на действащите социални услуги	стр.14 -15
1.6. Резултати от текущия мониторинг на конкретни социални услуги в област Стара Загора	стр.15 – 39
1.7. Предприети мерки по промяна в капацитет, трансформиране или закриване на социални услуги	стр.39 - 40
1.8. Анализ на изпълнението на заложените дейности по подготовка и разкриване на нови социални услуги в Област Стара Загора през 2012 година, съгласно оперативния план.....	стр. 40 - 42
V. Раздел IV - Анализ на данните по ключовите приоритетни направления.....	стр. 42- 60
1. Превенция за деца и семейства в риск и деинституционализация на грижите за деца	стр. 42
1.1 Превенция за деца и семейства в риск	стр. 42- 44
1.2 Деинституционализация на грижите за децата.....	стр. 44- 49
1.3. Социално-образователни услуги за превенция на отпадането от училище	стр.49-52
2. Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение.....	стр. 52 - 53
3. Грижа за старите хора за по – добър и достоен живот	стр. 53 - 54
4. Развитие на човешките ресурси.....	стр. 54 - 60
VI. Раздел V - Изводи и препоръки.....	стр. 60- 64
1. Изводи	стр. 60-61
1.1. Общи изводи за наличните социални услуги	стр. 61
1.2. Изводи за услугите за деца	стр. 61- 62
1.3. Изводи за услугите за възрастни хора с увреждания и стари хора	стр.62 - 63
2. Препоръки.....	стр. 63- 64
VII. Раздел VI - Приложения.....	стр. 64

Използвани съкращения (абривиатури)

АЗ	Агенция по заетостта към МТСП
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДДМУИ	Дом за деца и младежи с умствена изостаналост
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДП	Домашен помощник
ДРСЗ	Дирекция “Регионална служба по заетостта”
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане”
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ЕКПО	Екип за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН
ЗЖ	Защитено жилище
ЗМБ	Звено “Майка и бебе”
ЗМО	Звено за мониторинг и оценка
КСУДС	Комплекс за социални услуги за деца и семейства
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за амбулаторно лечение
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОМН	Министерство на образованието, младежта и науката
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
ОЗД	Отдел “Закрила на детето”
ОПРЧР	Оперативна програма за развитие на човешките ресурси
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравно-осигурителна каса
РИО на МОМН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието, младежта и науката
РИОКОЗ	Районна инспекция по опазване и контрол върху общественото здраве
РПУ	Районно полицейско управление
РЦЗ	Регионален център по здравеопазване
РЦПНОВДУСОП	Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Социална услуга
ТЗ	Техническо звено за деинституционализация към УНИЦЕФ и АСП
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦРДУ	Център за работа с деца на улицата
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

РАЗДЕЛ I

1. Резюме

Настоящият годишен мониторингов доклад за област Стара Загора е етап от процеса на стратегическо планиране и развиване на социалните услуги, заложен в Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора /2011-2016 г./

Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора (2011 - 2016 г.) е разработена като секторна политика в област Стара Загора и се предлага за обсъждане и одобрение в Областния съвет за развитие. Тя е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в област Стара Загора - Областна администрация, общински администрации и съвети, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане (АСП), местни структури на централната държавна власт, доставчици на социални услуги, местни граждански организации (НПО).

Стратегията задава както областната рамка, така и параметрите на социалните услуги във всяка от общините на територията на областта. В географско отношение обхващат на стратегията покрива всички единадесет общини на територията на област Стара Загора, като се обръща специално внимание на географската специфика на областта и многобройните отдалечени от общинските центрове населени места. В това си качество, Областната стратегия е основа за разработване на Общински стратегии за развитие на социалните услуги в конкретните общини. През 2011 г. с решения на Общинските съвети са приети всички Общински стратегии за развитие на социалните услуги.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора (2011 - 2016 г.) е утвърдена от Областния съвет за развитие в област Стара Загора. Решението е взето на заседание на Областния съвет и е записано в протокол № 1/28.10.2010 г. Така изготвената Областна стратегия е утвърдена със Заповед № РД-09-774/10.11.2010 на Областния управител на Област Стара Загора.

Областната стратегия за развитие на социални услуги има за цел да се осигурят качествени и достъпни социални услуги в област Стара Загора, които ще допринесат за подобряването на качеството на живот, максималната самостоятелност, пълноценна реализация и грижа за общностите в риск.

В рамките на изпълнение на приоритетните направления, заложените мерки и дейности са насочени към развиване и предоставяне на социални услуги на областно ниво, подобряване на достъпа до качествени социални услуги, повишаване на ефективността и ефикасността на системата за социални услуги и използването на различни национални или структурните фондове на Европейския съюз.

Системата за мониторинг и оценка на изпълнението на областната стратегия е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено - за дългосрочни и комплексни интервенции като Областната стратегия за развитие на социалните услуги.

Мониторингът се фокусира върху напредъка при постигането на целите и използването на ресурсите, управлението на съответните процеси, включително управлението на риска, перспективите за устойчивост и необходимите корективни мерки.

Общата цел на системата за мониторинг и оценка е да гарантира развитието и подобряването на стратегиите и политиките в социалната сфера.

Ключовите приоритетни направления на Областната стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на критичните социални проблеми на жителите на областта. При разработване на Областната стратегия са изведени и конкретно посочени приоритетните направления отнасящи се към изведените рискови групи и съдържанието на социалните услуги.

Избраните **приоритетни направления** включват:

1. Превенция за деца и семейства в риск и деинституционализация на грижите за деца

Общата цел на направлението е да се подобри грижата за децата в семействата, като се предотврати появата на резвитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции.

2. Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Общата цел на направлението е свързана със създаването на условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

3. Грижа за старите хора за по – добър и достоен живот

Общата цел на направлението е да се подобри качеството на живот на старите хора от всички населени места в област Стара Загора.

4. Развитие на човешките ресурси

Общата цел на направлението - Създаване на ефективна система за подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на област Стара Загора, с активното участие на всички заинтересовани страни

5. Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество

Общата цел на направлението е да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси, чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество

Областната стратегия за социалните услуги обхваща мерки и услуги, които са необходими за осъществяване на ефективна политика за подкрепа на индивидите и групите в риск в областта, в съответствие с техните реални потребности и съвременни стандарти. За тази цел стратегията обхваща не само социални услуги и мерки, но и интегрирани политики, съществуващите ресурси на секторите образование, здравеопазване и политика за включване на пазара на труда.

За постигането на набелязаните дългосрочни и конкретни цели в рамките на пет години, при разработването на областната стратегия е посочена необходимостта от създаване на условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията е заложена да бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми и в модернизиранието на системата от социални услуги в област Стара Загора.

Основните индикатори за постигане на промяната в системата на социалните услуги в област Стара Загора, посочени в областната стратегия, са:

- Промяна в съотношението между предоставяните типове социални услуги чрез увеличаване на дела на услугите в общността и намаляване на услугите от резидентен тип в полза на услугите в общността;
- Намаляване на броя на изоставените деца с 20% годишно;
- Осигурена подкрепа за поне 20% от уязвимите семейства и деца в ЦОП в област Стара Загора;
- Предотвратена институционализация на 90% от децата в риск от изоставяне чрез реинтеграция в семейството, настаняване при близки и роднини, приемна грижа, осиновяване (към края на стратегията);
- Осигурени приемни семейства за поне 130-140 деца чрез увеличения брой приемни семейства до 100-120 през 2015 г.
- Поне 98% от децата в задължителна училищна възраст обхванати в училище, подготвителни класове или групи или в подходяща форма на образование;
- Намаление с 80% на отпадналите от училище деца;
- Увеличен с 25% брой на учениците от изолирани ромски квартали и децата с увреждания, завършващи основно и средно образование;
- Създаден капацитет за обхващане на поне 30% от децата с увреждания в област Стара Загора в услуги за медицинска и социална рехабилитация и/или в различни форми на заместваща и дневна грижа;
- Закрити /трансформирани 2 СИ за деца в област Стара Загора (ДДУИ, с. Петрово и ДДУИ, с. Сл. Кладенец);

- Трансформирана 1 резидентна услуга за деца и разкрити нови СУ за деца;
- Изведени в семейна среда поне 40% от децата в СИ в област Стара Загора;
- Подобро качество на алтернативната резидентна грижа за 60 деца, предоставена в среда, близка до семейната (в ЦНСТ в различните общини на областта);
- Подобро условия за самостоятелен живот в домашна среда на 20% от хората с увреждания - потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент;
- Подобро достъп на хората с увреждания до социална и медицинска рехабилитация чрез мрежа от ЦСРИ в област Стара Загора, разположени в 6 общини в областта;
- Разширен спектър от услуги за превенция и реинтеграция на рискови групи със зависимости и проблемно поведение;
- Разширен спектър от услуги за подкрепа и преодоляване на последиците при жертви на насилие, трафик, зависимости;
- Предотвратена преждевременна институционализация на минимум 80-90 самотноживеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда (с мобилен компонент);
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за поне 25% от старите хора в област Стара Загора с приоритетно обхващане на самотно живеещите в изолирани населени места извън общинските центрове;
- Подобро качество на резидентни услуги в среда близка до домашната за стари хора, които не са в състояние да живеят самостоятелно;
- Работещ Регионален ресурсен център в област Стара Загора за изграждане на капацитет и развитие на човешките ресурси в сферата на социалните услуги;
- Повишен капацитет за управление на СУ на поне 25 представители на администрацията, дирекции социално подпомагане;
- Подобро професионална квалификация и специализирани умения за социална работа поне на 50 души персонал на доставчиците на услуги в област Стара Загора;
- Изградени и работещи системи за супервизия в най-малко 60% от социалните услуги в област Стара Загора;
- Развити и работещи поне 3 услуги за деца и семейства за област Стара Загора, функциониращи на областно ниво (като приемна грижа, звено "майка и бебе", ранна превенция на изоставянето, заместваща грижа и др) посредством сътрудничество и взаимодействие между доставчици на услуги от различни общини;
- Осъществени поне 2 междуобщински социални услуги, обхващащи потребители от 1 и повече общини;
- Инициирани и развити поне 2 смесени междусекторни смесени услуги (социални услуги, здравеопазване, образование, заетост, жилища, инфраструктура);
- Формулирани и осъществени общински мерки (проекти) за социално включване на уязвими общности и рискови групи в област Стара Загора - в поне 4 общини.

Планираната интервенция очертава общата картина на развитието на мрежа от **социални услуги на две нива - областно и общинско** за периода от 2011 до 2016 година. В плана се конкретизират приоритетите на областно и общинско ниво, както и видовете услуги, които ще се развиват в област Стара Загора.

- Развитие и усъвършенстване на **съществуващите социални услуги**;
- Разкриване на нови и иновативни социални услуги за изведените приоритетни целеви групи;
- Инициране на **междусекторни „смесени“ иновативни услуги** и програми;
- Успоредно развитие на **политики и мерки за социално включване** в свързани сектори (образование, здравеопазване, заетост, жилищна среда), чрез които се решават конкретни проблеми на рисковите групи и/или се създават условия за ефективно функциониране на социалните услуги.

В резултат на извършения през 2012 година мониторинг за изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора, може да се каже, че се запазва тенденцията на областно ниво за предлагане на широк спектър

от социални услуги за рисковите групи. Не същата е ситуацията при преглед на развитието на услугите на общинско ниво. Това се дължи на обстоятелството, че повечето социални услуги са концентрирани на територията на община Стара Загора. В общините Казанлък, Раднево и Гълъбово също е налице минимален пакет социални услуги, които да задоволяват основно потребностите на рисковите групи от общината. В останалите общини се предлагат услуги само за стари хора, като преимущество има домашния социален патронаж.

По отношение ефективност, качество, достатъчност на предоставяните социални услуги може да се каже, че същите покриват основните потребности на потребителите, както и техните очаквания за подкрепата която желаят да получат. Отговарят на стандартите и критериите за предоставяне на социални услуги, условията и материалната база са подходящи, както за предоставяните дейности, така и за целевите групи.

По отношение развитието на социалните услуги в област Стара Загора и в частност изпълнението на общинските стратегии за развитие на услугите, през 2012 година се наблюдава висока активност при развитието на социалната политика в сферата на социалните услуги от страна на Общините Казанлък, Павел баня, Раднево, Стара Загора. Предвид обаче ограничения държавен и общински финансов ресурс за развитие на социални услуги, се затруднява разкриването на новите планирани социални услуги и поддържане на устойчивостта на предлаганите социални услуги, както и недостатъчни средства за подобряване на материалната база и повишаване на професионалната квалификация на човешкия ресурс.

Ниска активност при изпълнение на годишните планове за 2012 година за развитие на услугите се наблюдава в общините Братя Даскалови, Опан, Николаево и Чирпан.

През 2012 година Общините Гурково, Гълъбово и Мъглиж нямат приети годишни планове за изпълнение на общинските си стратегии. Дейността на тези седем общини е насочена основно към управлението на функциониращите вече социални услуги и работата по реализиране на проектите

Въпреки наличието на общински стратегии, общините нямат традиция да осъществяват текущ годишен мониторинг по изпълнението им, в резултат на което не се идентифицират евентуални потребности от включване на допълнителни мерки и дейности, както и за актуализиране на оперативните планове.

Наблюдава се положителна тенденция на добро сътрудничество между всички заинтересовани страни в социалната сфера.

РАЗДЕЛ II

1. Въведение

Основната цел на мониторинга е анализ на ситуацията и оценка на постигнатите резултати в съответствие с предварително поставените цели при изготвянето на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора (2011 - 2016 г.), въз основа проследяване на динамиката в ключовите индикатори по приоритетните направления, залегнали в Годишните планове за действие по изпълнението на Общинските стратегии за развитие на социалните услуги.

Мониторингът цели постигането на качествено управление и функциониране на социалната среда и желаното бъдещо равнище на социалните услуги в Област Стара Загора.

Конкретните цели на мониторинга за 2012 година са както следва:

1. Оценка на постигнатия напредък в изпълнението на дейностите и услугите, спрямо предварителния план;
2. Измерване на постигнатите преки резултати от осъществените дейности в сравнение с индикаторите, заложенни в процеса на планиране;
3. Идентифициране и дефиниране на възникнали трудности, проблеми и рискове за изпълнението на годишния план и целите;

4. Изготвяне на препоръки по отношение възможни решения за преодоляване на рисковете, конкретни мерки и при необходимост корекции в плана и последващите дейности за постигане на заявените цели на стратегията.

Изготвянето на мониторинговия доклад за областта е фокусирано върху нуждите от предоставяне на социални услуги за различните рискови групи. С помощта на мониторинга по-ясно се идентифицират потенциалните пречки в реализирането на социалната стратегия, както и се създават възможности за изработване на конкретни механизми за тяхното преодоляване.

Основна задача на мониторинга е да се следи и измерва постигането на заложените цели и ефективността на стратегията в хода на нейната реализация. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението. Във връзка с това мониторинга следва:

1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в област Стара Загора, чрез:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на областно и общинско ниво, чрез:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности/ услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие;
- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията – общини, външните доставчици на услугите, свързани сектори и др. за подобряване на дейностите и качеството на социалните услуги.

3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Областната стратегия от гледна точка на целевите рискови групи.

Оценката обхваща следните критерии:

- Релевантност – съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
- Ефикасността на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните / вложените ресурси;
- Ефективността – оценка на реалните ползи и ефекти за потребителите на услуги, както и на степента на обхващане на целените групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта и ползите за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група;
- Въздействието на Областната стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- Устойчивостта на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

4. Да осигури системното актуализиране на Областната стратегия, подобряването на политиките за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления, дългосрочни и конкретни цели на интервенцията;
- Препоръки и текуща, актуална информация за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;
- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групови и индивидуални потребности;
- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;
- Идентифициране на добрите практики и научените уроци от осъществяването на Областната стратегия и мултиплициране на натрупания опит по места.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общините и структурите, които изпълняват Стратегията. Препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка са задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

Основният подход в процеса на мониторинг е участието, който включва и обратна връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Участието гарантира съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката и съответно – тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

Мониторингът на изпълнението на областната стратегия се осъществява с прякото участие на всички заинтересовани страни – Областна администрация, общини, Регионалната дирекция за социално подпомагане (РДСП), дирекциите „Социално подпомагане” / ДСП/, неправителствени организации /НПО/ - доставчици на услуги.

Настоящият мониторингов доклад е изготвен от координаторите за област Стара Загора по Проект «Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище» и е продукт на съвместните усилия, координация и съгласуваност между основния и разширен екип на Звеното за мониторинг и оценка, сформирани със Заповед № РД-09-377 от 13.08.2012 година на Областен управител на област Стара Загора.

РАЗДЕЛ III

1. Извършени дейности по мониторинг на изпълнението на стратегията

Методи и инструменти за анализ

Информацията необходима за изработване на настоящия мониторингов доклад в основната си част е събрана и анализирана с активното участие на всички заинтересовани страни, в съответствие с изготвения и утвърден от Звеното за мониторинг и оценка на Стратегията, годишен план за 2012 година. Използвани са следните инструменти за събиране на информацията:

- Проучване на документи;

- Посещения на място за наблюдение на социални услуги в общините от област Стара Загора;
- Събиране на статистически данни / по ключовите индикатори/;
- Кореспонденция със заинтересованите страни.

1. 2. Събиране на информацията, включена в мониторинговия доклад за 2012 година

В процесът на осъществяване на мониторинга и изготвяне на доклада са проучени следните документи:

- Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора / 2011-2016/;
  - Оперативен план за изпълнение на Областната стратегия;
  - Общински стратегии за развитие на социалните услуги – 11 броя;
  - Годишни планове за изпълнение на общинските стратегии през 2012 година – 8 броя
- През 2012 година три от общините в област Стара Загора – Гурково, Гълъбово и Мъглиж нямат приети годишни планове за 2012 година, съгласно чл.19, ал.3 от ЗСП.
- Презентации на реализираните през 2012 година проекти, свързани с предоставяне на социални услуги, както и на различни дейности и мерки по социално включване.

Информацията за наличните и функциониращи социални услуги на територията на област Стара Загора е събрана и обобщена от една страна, въз основа на предоставени данни от общинските администрации по утвърдената от основното ЗМО мониторингова карта Приложение 1, и от друга страна - от проведени посещения на място в социални услуги, функциониращи на територията на областта, съгласно изработения и утвърден от ЗМО график за посещения на социални услуги в областта. В процесът на събиране и обобщаване на информацията се включиха както членовете на основното Звено за мониторинг и оценка, така и представителите от разширения Координационен екип по изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора.

Статистическите данни за индикаторите са събрани, посредством предоставена информация от общинските администрации по мониторингова карта приложение 1; от дирекциите за социално подпомагане по мониторингова карта приложение 2; от карта за събиране на информация от Регионален инспекторат по образованието, предоставена от РИО – Стара Загора по приложение 6.

По отношение активността на неправителствения сектор в област Стара Загора информацията беше предоставена от активните НПО от областта, работещи в сферата на социалните услуги и предоставящи мерки и дейности за социално включване на различни рискови групи, чрез попълване на карта по приложение 5.

Всички данни за проследяваните индикатори, показатели и налични социални услуги в настоящия мониторингов доклад са обобщени и представени на областно ниво, като приложенията по общини предоставени от всяка заинтересована страна са неделима част от доклада.

1. 3. Източници на информация

При събирането на информацията са използвани от една страна разговорите/ интервюта/ по време на срещи с общинските администрации, дирекциите за социално подпомагане, служители работещи в заведенията за социални услуги, служители на НПО и от друга страна – посочените по – горе документи.

1. 4. Картина на общия брой и вид на социални и други услуги в област Стара Загора / през 2011 година и през 2012 година/

Събирането и обобщаването на постъпилата информация се осъществи посредством писмена кореспонденция с областна администрация, общинските администрации, дирекциите за

социално подпомагане. Общият брой и вид на социални и други услуги в област Стара Загора към 31.12. 2011 година е, както следва:

Таблица №1

Област Стара Загора	Държавно делегирани дейности			Други услуги		
	Община	Услуги в общността	Услуги в общността - резидентен тип	Специализирани институции	Общински дейности	Смесени и други услуги
Община Братя Даскалови	1	-	-	-	2	-
Община Гурково	-	-	-	-	1	-
Община Гълъбово	1	1	1	1	1	-
Община Казанлък	2	1	3	3	1	2
Община Мъглиж	1	-	-	-	1	-
Община Николаево	-	-	-	-	1	-
Община Опан	-	-	-	-	1	-
Община Павел баня	1	-	-	1	1	-
Община Раднево	1	1	1	1	1	-
Община Стара Загора	7	6	9	9	1	3
Община Чирпан	1	-	-	-	1	-
ОБЩО	15	9	15	15	12	5

Общият брой и вид на социални и други услуги в област Стара Загора към 31.12. 2012 година е, както следва:

Таблица № 2

Област Стара Загора	Държавно делегирани дейности			Други услуги		
	Община	Услуги в общността	Услуги в общността - резидентен тип	Специализирани институции	Общински дейности	Смесени и други услуги
Община Братя Даскалови	1	-	-	-	1	-
Община Гурково	-	-	-	-	1	-
Община Гълъбово	1	1	1	1	1	-
Община Казанлък	2	1	3	3	1	2
Община Мъглиж	1	-	-	-	1	-
Община Николаево	-	-	-	-	1	-
Община Опан	-	-	-	-	1	-
Община Павел баня	1	-	-	1	1	-
Община Раднево	1	1	1	1	1	-
Община Стара Загора	7	6	9	9	1	3
Община Чирпан	1	-	-	-	1	-
ОБЩО	15	9	15	15	11	5

Видно от представените данни през 2012 година е налице запазване на общия брой функциониращите държавно – делегирани социални услуги, сравнено със 2011 година. По отношение социалните услуги с общинско финансиране – през 2012 година е преустановена дейността на Домашен социален патронаж с. Оризово, общ. Братя Даскалови, като със заповед на Кмета на общината, потребителите са насочени за обслужване от Домашен социален патронаж с. Братя Даскалови.

Запазена е тенденцията в съотношението между предоставяните типове социални услуги, като не е налице увеличаване на дела на услугите, предоставяни в общността. Запазен е дела на услугите от резидентен тип, които се предоставят на потребителите, както и броят на специализираните институции в област Стара Загора.

Видно от данните в **Таблица 2** - най – голям брой и разнообразие във функциониращите социални услуги има на територията на община Стара Загора, следвана от община Казанлък. В общините Гълъбово и Раднево функционират по 4 социални услуги, като там се предоставят както услуги за деца, така и за възрастни и стари хора. В община Павел Бана функционират 3 социални услуги – всички са насочени към задоволяване потребностите на стари хора. В общините Гурково, Николаево и Опан се предоставя единствено услугата домашен социален патронаж.

По отношение капацитета и заетостта на наличните социални услуги / по видове/ в област Стара Загора през 2011 година картината е следната:

Таблица № 3

Вид социална услуга,	Брой за областта	Капацитет общ брой места	Средногодишна заетост (реален брой потребители)	Общ брой персонал, в т. ч. ръководител	Бележки, коментар
Домашен социален патронаж	12	2 241	2 031	194	
ЦСРИ	3	95	94	21,5	
ДЦДУ	3	128	126	52	
ДЦВУ	2	50	46	13	
ДЦСХ	4	130	101	11	
ЦОП	2	120	135	24	
ЗМБ	1	8	8	6	
Общо за областта услуги в общността	27	2772	2541	321,5	
Кризисен център	1	18	18	6	
НЖ	2	8	5	3	
ЗЖ	4	36	36	16,5	
ЦНСТ /за деца/	6	55	53	38	
Общо за областта услуги в общността – резидентен тип	13	117	112	63,5	
ДДУ	2	164	138	102	
ДДЛРГ	4	245	220	121	
ДВХУ	3	341	322	186	
ДСХ	6	351	326	159	
Общо за областта специализирани институции	15	1101	1006	568	

През 2012 година капацитета и заетостта на наличните социални услуги / по видове/ в област Стара Загора са както следва:

Таблица №4

Вид социална услуга,	Брой за областта	Капацитет общ брой места	Средногодишна заетост (реален брой потребители)	Общ брой персонал, в т. ч. ръководител	Бележки, коментар
Домашен социален патронаж	11	2181	2024	188	
ЦСРИ	3	95	94	20,5	
ДЦДУ	3	138	126	56	
ДЦВУ	2	50	43	13	
ДЦСХ	4	130	124	12	
ЦОП	2	140	155	28	
ЗМБ	1	8	5	6	

Вид социална услуга,	Брой за областта	Капацитет общ брой места	Средногодишна заетост (реален брой потребители)	Общ брой персонал, в т. ч. ръководител	Бележки, коментар
Общо за областта услуги в общността	26	2742	2577	323,5	
Кризисен център	1	18	18	6	
НЖ	2	8	5	3	
ЗЖ	4	36	36	17	
ЦНСТ / за деца/	6	55	53	38	
Общо за областта услуги в общността – резидентен тип	13	117	112	64	
ДДУ	2	164	128	99,5	
ДДЛРГ	4	236	226	120	
ДВХУ	3	341	324	186	
ДСХ	6	351	322	160	
Общо за областта специализирани институции	15	1092	1000	565,5	

По отношение социалните услуги, предоставяни и финансирани по национални програми и по проекти през 2011 година и 2012 година, картината на областно ниво е представена в таблици №: 5 и № 6

Таблица №5

Наименование на програмата / проект, финансиран през 2011 година	Брой общини, в които се реализира / 2011 година/	Брой потребители за 2011 година	Брой назначени лица за 2011 година	Период на изпълнение	Бележки, коментар
НП АХУ	11	104	96	ежегодно	
Проект „Подкрепа за достоен живот”	11	262	227	От 2010 година, продължава в 2011 година	
Финансова схема - Грижа в семейна среда за независимост и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора - дейности „социален асистент" и „домашен помощник" - фаза 3	2 Казанлък Мъглиж	255	Домашен помощник -48 Социален асистент - 17	До 29.02.2012 година	
Проект „Обществена трапезария”	4 Гълъбово Казанлък Павел баня Раднево	217	-	01.10.2011-30.04.2012	Храната се приготвя от персонала на домашен социален патронаж
Проект „Социално включване	2 Николаево Чирпан				Спрян на етап закупуване на обзавеждане и оборудване на залите за кинезитерапия, психомоторика и мултисезорна терапия.

Таблица №6

Наименование на програма / проект, финансиран през 2012 година	Брой общини, в които се реализира / 2012 година/	Брой потребители за 2012 година	Брой назначени лица за 2012 година	Период на изпълнение	Бележки, коментар
НП АХУ	11	93	93	ежегодно	
Проект „Подкрепа за достоен живот”	11	247	225	От 2010 година, продължава в 2012 година	
Проект „Обществена трапезария”	4 Гълъбово Казанлък Павел баня Раднево	217	-	01.10.2012- 30.04.2013	Храната се приготвя от персонала на домашен социален патронаж
Проект „Социално включване	1 Стара Загора				Разработване на проектното предложение и изпълнение след подписване на договор Изграждане на Общостен център за социална подкрепа в град Стара Загора

1.5. Осъществен вътрешен контрол от страна на общинските администрации по отношение функционирането, качеството и ефективността на действащите социални услуги - Дейностите по осъществяване на вътрешен контрол на качеството на социалните услуги от страна на Общинска администрация са пердстаевни в таблица 7:

Таблица №7

Социална услуга,	Брой извършени проверки за качество и ефективност 2011	Брой извършени проверки за качество и ефективност 2012	Брой проведени анкети с потребители / обратна връзка/ 2011	Брой проведени анкети с потребители / обратна връзка/ 2012	Други дейности – брой и какви точно
Братя Даскалови	0	0	0	0	-
Гурково	ДСП -5 бр.	ДСП – 6 бр.	0	0	-
Гълъбово	ЗЖ – 2 бр.	ДЦДМУ -2 бр. ДСХ – 2 бр.			През 2012 - 10бр. срещи със законните представители на потребителите, 5 бр..Срещи и разговори по различни поводи с домаващите 2 бр. разговори с потребители на ЗЖ .
Казанлък	ДЦДУ -1 бр. ДСХ“М. Асебо“-1 бр. ДВХД -1бр. ДСХ №3-1 бр.; ДСП -1бр.	ДЦДУ -1 бр. ДСХ“М. Асебо“-1 бр. ДВХД -1бр. ДСХ №3-1 бр.; ДСП -1бр. ЗЖ с.Овощник- 1 бр.	0	0	-
Мъглиж	0	ДЦСХ -5 бр. ДСП – 5 бр.	0	0	-

Социална услуга,	Брой извършени проверки за качество и ефективност 2011	Брой извършени проверки за качество и ефективност 2012	Брой проведени анкети с потребители / обратна връзка/ 2011	Брой проведени анкети с потребители / обратна връзка/ 2012	Други дейности – брой и какви точно
Николаево	ДСП -2 бр.	ДСП - 5 бр.	2 бр.	2 бр.	
Опан	ДСП -10 бр.	ДСП-12 бр.	2бр.	4 бр.	
Павел баня	ДСХ-2 бр.; ДЦСХ-1 бр.; ДСП-7 бр.	ДСХ-3 бр.; ДЦСХ-4 бр.; ДСП-6 бр.	ДСХ-7 бр.; ДСП-14 бр.	ДСХ-6 бр.; ДЦСХ-6 бр.; ДСП-10 бр.	Посещения на място и лични срещи с потребителите
Раднево	ДСП – 1 бр.; ЦНСТ- 1 бр.; ЦСРИ – 1 бр. ДСХ – 1 бр.	0	ДСП – 240 бр.; ЦСРИ – 25 бр.	ДСП – 220 бр.; ЦНСТ- 3 бр.; ЦСРИ – 20 бр.	
Стара Загора	ДВФУ – 2 бр.; ДДУИ – 2 бр.; Сл.кладенец – 2 бр.; ДДУИ с. Петрово – 1 бр.; ДДЛРГ „Българка“ - 1 бр.; ДДЛРГ „М.Терезия“ - 1 бр.; ДДЛРГ „М.Терезия“ - 1 бр.; ДДЛРГ „Незабравка“ - 1 бр.; ДЦДМУ – 1 бр.; КЦ – 1 бр.	ДВХПР – 3 бр.; ДДУИ – 2 бр.; ДДЛРГ „Българка“ - 1 бр.; ДДЛРГ „М.Терезия“ - 1 бр.; ДДЛРГ „Т. Попова“ - 1 бр.; ДЦДМУ – 1 бр.; ЗМБ – 1 бр.	0	0	-
Чирпан	0	ЦОП – 1 бр.; ДСП – 1 бр.	ЦОП – 1 бр.; ДСП – 1 бр.	ЦОП – 1 бр.; ДСП – 1 бр.	-

Данните показват, че през 2012 година в две от общините / Братя Даскалови и Раднево / не е осъществяван вътрешен контрол на качеството на предоставяните услуги. В останалите общини е извършван такъв контрол, като на областно ниво от общо 54 функциониращи ЗСУ е осъществен контрол в 25, с общ брой посещения 68. Анкети за обратна връзка от потребители и служители, са проведени само в ЗСУ в общините Николаево, Павел баня, Раднево и Чирпан.

1. 6. Резултати от текущия мониторинг на конкретни социални услуги в област Стара Загора - Звеното за мониторинг и оценка на Областната стратегия изготви график за посещение на място на избарни доставчици на социални услуги. При посещенията се попълваха мониторингова карта за социална услуга за лица /съгласно приложение 3/ и мониторингова карта за социална услуга за деца /съгласно приложение 4/. С цел получаване на обратна връзка от потребители и служители се попълваха анкетни карти /съгласно приложения 9 и 10/ за оценка качеството на услугата.

Социални услуги, определени като приоритетни за оценка на качеството през 2012 г. са включени в таблица 8:

Таблица №8

община	Социална услуга
Братя Даскалови	Дневен център за стари хора с. Братя Даскалови
Гълъбово	1. ЗЖ – с. Априлово

	2. Дневен център за деца и младежи с увреждания гр.Гълъбово
Казанлък	1. Дневен център за деца с увреждания гр. Казанлък; 2. ЗЖ за лица с увреждания с. Овощник; 3. ДСХ „Маргарита Асебо” гр. Казанлък
Мъглиж	Дневен център за стари хора гр. Мъглиж
Павел баня	Дневен център за стари хора с. Манолово
Раднево	1. ЦСРИ гр. Раднево 2. Дом за стари хора гр. Раднево
Стара Загора	1. ДВПР с. Лясково; 2. ДВФУ гр. Ст. Загора; 3. ЗЖ за лица с увреждания гр. Стара Загора; 4. ЗМБ – Стара Загора; 5. ЦОП – Стара Загора; 6. ДЦВХМУХПР „Козма и Дамян” гр. Стара Загора; 7. ДЦВХУИ гр. Стара Загора 8. ДДЛРГ ”Теофано Попова” гр. Стара Загора
Чирпан	ЦОП гр. Чирпан

Община Братя Даскалови

ДЦСХ с. Братя Даскалови – услуга в общността, разкрита през 2006 година, с местоположение с. Братя Даскалови. Държавно делегирана дейност. Доставчик на услугата е Община Братя Даскалови. Ползватели на услугата са стари хора на пенсионна възраст.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	40	40

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
Брой	7	33	5	32
Общ брой	40		37	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	0		
31-60 год.	0		
Над 61 год.	37	5	32
Общо	37		

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	7	33	5	32
от областта (брой)	0		0	
от други области в страната (брой)	0		0	
Общ брой	40		37	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 10 лица - ползватели на услугата. От включените в анкетата лица 100% са жени и са пенсионери по изслужено време и старост, не попадат в групата на хора с увреждания. 90% от анкетираните

са на възраст над 64 години, а 10 % - между 55 г. и 64 г. По отношение образованието – 4 от анкетираните лица са с основно, 3 лица – със средно; 2 лица със средно професионално и 1 лице с висше образование. Всички анкетираните лица посочват, че ползват услугата дългосрочно – над 6 месеца, като интензивността на ползване на услугите е ежедневно, почасово – до 4 часа дневно. ДЦСХ с. Братя Даскалови не предлага хранене. 100% от анкетираните посочват че ползват групови дейности по организация на свободното време, както и здравна грижа, която се изразява в ежедневно измерване на кръвно налягане. 30% от анкетираните посочват че са получавали и социални консултации, 100 % от анкетираните лица посочват, че са доволни от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. По отношение социалния ефект върху потребителите – 40 % отговарят че в резултат на ползване на услугата не се чувстват самотни; 50 % честват празници и се разнаобразяват, а 10 % - заявяват че така запълват свободното си време. Всички анкетираните лица считат, че дейностите, които се предлагат в ДЦСХ са достатъчни за покриване на потребностите им, като не са дали препоръки за включване на допълнителни дейности за подкрепа или за подобряване на работата.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с трима, от общо четири служители. Двама са със средно образование, един с висше. Работят в услугата от самото ѝ разкриване. По отношение на получаваната методическа подкрепа – двама от служителите посочват че вземат участие в екипни срещи и получават консултации от ДСП гр. Чирпан и Община Братя Даскалови. Не е провеждана супервизия. Не са включвани в обучителни порграми и курсове за квалификация. И тримата анкетираните служители посочват че са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа с който работят. Не са отговорили на въпросите по отношение каква подкрепа им е нужна, във връзка с развитието им и не са дали препоръки с цел подобряване на работата.

Изводи от проведените анкети: услугата отговаря на изискванията на потребителите по отношение качество, ефективност и достатъчност. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налично текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за стари хора.

Община Гълъбово

ЗЖ с. Априлово- услуга в общността – резидентен тип, разкрита през 2005 година, с местоположение с. Априлово, общ. Гълъбово. Държавно делегирана дейност. Доставчик на услугата е Община Гълъбово. Ползватели на услугата са жени с умствена изостаналост, изведени от специализирани институции.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	8	8

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
Брой	0	8	0	8
Общ брой	8		8	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.		0	2
31-60 год.		0	5
Над 61 год.		0	1
Общо	8	0	8

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	0	8	0	8
от областта (брой)	0	0	0	0

от други области в страната (брой)	0	0	0	0
Общ брой	8		8	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 5 жени - ползватели на услугата. От включените в анкетата лица 100% са пенсионери по болест, попадат в групата на хора с увреждания. 60 % от анкетираните са на възраст - между 25 години и 34 години, 20% - между 35 години и 44 години, 20% - между 55 години и 64 години. По отношение образованието – 1 от анкетираните лица е с основно и 4 лица – без завършена степен на образование. Всички анкетираните лица посочват, че ползват услугата дългосрочно – над 6 месеца, по отношение осигуряване на място за живот - грижата е постоянна, като интензивността на ползване на дейностите за подкрепа е ежедневна. 100% от анкетираните посочват, че ползват индивидуални консултации, групови и индивидуални занимания, дейности по организация на свободното време, здравна грижа. 100 % от анкетираните лица посочват, че са доволни от подкрепата, които получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. По отношение социалния ефект върху потребителите – 100 % не отговарят на въпроса за ползата от услугата, не са дали препоръки за подобряване на работата.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с двама от общо трима служители. Единият служител е със средно образование и един с висше. Единият работи в услугата в рамките до 5 години, а другия – до 10 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – двама от служителите посочват получават консултации от ДСП гр. Гълъбово и Община Гълъбово. Не е провеждана супервизия. Единият служител е участвал в обучителни програми. И двамата анкетираните служители посочват, че са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. Не са отговорили на въпросите по отношение каква подкрепа им е нужна, във връзка с развитието им. Дадена е препоръка от единия служител за повече работа с потребителите за успешната им интеграция, а другият служител е дал препоръка за конкретизация на методиката, с цел подобряване на работата.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети не може да се даде категорично становище по отношение доколко услугата отговаря на изискванията на потребителите по отношение качество, ефективност и достатъчност. Предвид уврежданията си не са отговорили на въпросът за ползата, която получават като потребители на услугата. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налице текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за лица с увреждания.

ДЦДМУ гр. Гълъбово - услуга в общността, разкрита през 2006 година, с местоположение гр. Гълъбово. Държавно делегирана дейност. Доставчик на услугата е Община Гълъбово. Ползватели на услугата са деца и младежи с увреждания.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	30	30

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
	момчета	момичета	момчета	момичета
Брой	18	8	22	10
Общ брой	26		32	

Профил на преминали ползватели за 2012 г.

Възраст	Общ брой	момчета	момичета
0-3 год.	-		
4-7 год.	4	2	2
8-18 год.	26	18	8
19-30 год.	2	2	0

Възраст	Общ брой	момчета	момичета
Общо	32	22	10

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011	2012
от общината (брой)	25	31
от областта (брой)	1	1
от други области в страната (брой)	0	0
Общ брой	26	32

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности и предвид целевата група са проведени анкети с 8 лица, в качеството им на законни представители на ползватели на услугата и на двама младежи – ползватели на услугата. Всички потребители попадат в групата на хора с увреждания. 62,5 % от анкетираните законни представители посочват като възраст на децата потребители – между 8 години и 14 години, 25% - между 15 години и 18 години, 12,5% - между 4 години и 7 години. 20 % от анкетираните, са младежи потребители на възраст между 25 години – 34 години. 50 % от децата в училищна възраст са обхванати от системата на образование, като са преминали през ЕКПО и е препоръчано интегрирано обучение с подпомагане от ресурсен учител. Двамата потребители / младежи/ са пенсионери по болест. Всички анкетирани лица посочват, че децата и младежите ползват услугата дългосрочно – над 6 месеца, като интензивността на ползване е дневна грижа, ежедневно. 100% от потребителите ползват медицинска рехабилитация, индивидуални консултации, групови и индивидуални занимания, дейности по организация на свободното време, здравна грижа. 50% от децата ползват и подкрепа в обучението. 100 % от анкетираните лица посочват, че са доволни от подкрепата, която получават и от материалната база, която ползват. 80 % са доволни от отношението на персонала, а 20 % са отговорили че не са доволни от отношението на персонала. По отношение социалния ефект върху потребителите – 100 % отговарят че имат полза от услугата – подобрява се състоянието на децата, по отношение развитие, самостоятелност, задоволяване на образователни потребности, като трима от законните представители посочват и ефекта за тях – а именно повече свободно време, което им дава възможност за трудова заетост. Един от анкетираните законни представители е недоволен от храната, двама са недоволен от отношението на помощния персонал. Един законен представител е дал препоръка рехабилитаторът да работи на 8 часов работен ден.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 10 от общо 12 служители. Седем служители са с висше образование, а трима от анкетираните – със средно. Един от анкетираните работи в услугата в рамките до 6 месеца, 3 служители – до 5 години и 4 служители – до 10 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – трима от анкетираните служители посочват, че не са получавали методическа подкрепа, останалите 5 служители посочват получават различен тип методическа подкрепа, основно от ДСП гр. Гълъбово и Община Гълъбово. Шест от анкетираните служители са участвали в обучителни програми. 100% са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. 50% от анкетираните служители препоръчват провеждането на повече обучения и обмяна на опит с практическа насоченост, с цел подобряване на работата.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети със законни представители на потребителите може да се каже, че по отношение изискванията на потребителите за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект както за децата, така и за себе си. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налично текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – повечето препоръчват провеждането на повече работни срещи и обмяна на опит с практическа

насоченост. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за деца и лица с увреждания.

Община Казанлък

Защитено жилище, с. Овощник.

Социалната услуга е разкрита през 2008 година. Доставчик на услугата - СНЦ „Оптима” гр. Казанлък - Договор № Д06-152/20.12.2010 година/. Договорът между Община Казанлък и СНЦ «Оптима» е подписан на 07.10.2008 година, като е последствие през 2010 година е регистриран в деловодната програма на общината./ договорът е безсрочен. Ползватели на услугата са: лица /жени и мъже/ с умствена изостаналост, изведени от специализирани институции.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	8	8

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
Брой	6	6	4	5
Общ брой	12		9	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	7	3	4
31-60 год.	2	1	1
Над 61 год.			
Общо	9	4	5

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	0	0	0	0
от областта (брой)	1	1	1	1
от други области в страната (брой)	5	5	3	4
Общ брой	12		9	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 8лица /четири мъже и четири жени/ - ползватели на услугата. От включените в анкетата лица 100% са пенсионери по болест и попадат в групата на хора с увреждания. 50 % от анкетирания са на възраст - между 19 и 24 години. Останалите 50% са между 25 години и 34 години. По отношение образованието – 3 лица са без завършена степен на образование, 4 са основно и 1 със средно образование. Всички анкетирани лица посочват, че ползват услугата дългосрочно – над 6 месеца, по отношение осигуряване на място за живот - грижата е постоянна, като интензивността на ползване на дейностите за подкрепа е ежедневна. 100% от анкетирания посочват, че ползват индивидуални консултации, групови и индивидуални занимания, дейности по организация на свободното време и здравна грижа. 100 % от анкетирания лица посочват, че са доволни от подкрепата, която получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. По отношение социалния ефект върху потребителите – Всички потребители посочват като ползата от услугата възможността да разширяват социалните си контакти. Нито един анкетирания потребител не е дал препоръки за подобряване на работата.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с трима от служителите, което е и целият наличен персонал на социалната услуга. Единият служител е с висше образование, а един със средно. И тримата служители работят в услугата в рамките до 5 години. По отношение

на получаваната методическа подкрепа всички посочват, че получават консултации от ДСП гр. Казанлък и общинската администрация. С нито един от служителите не е провеждана групова или индивидуална супервизия. Двама служители са участвали в обучителни програми. И тримата анкетирани служители посочват, че са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. Не са отговорили на въпросите по отношение каква подкрепа им е нужна, във връзка с развитието им. От двама служители е дадена препоръка за увеличаване на държавната субсидия с цел увеличаване и разнообразяване на дейностите за подкрепа.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети може да се направи извода, че услугата отговаря на изискванията на потребителите по отношение качество, ефективност и достатъчност. Предвид уврежданията си отговорите на въпросът за ползата, която получават като потребители на услугата е лаконичен, но показва, че лицата дори и в недостатъчна степен осъзнават по-добрите възможности, които този вид социална услуга им предоставя в сравнение с институционалната грижа. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не са идентифицирани конфликти в екипа. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за лица с увреждания.

Дневен център за деца с увреждания, гр. Казанлък

Социалната услуга е разкрита през 2008 година. Доставчик на услугата - Община Казанлък. Финансиране - държавно делегирана дейност; Ползватели на услугата: деца с увреждания на възраст от 3 до 18 години.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	36	36

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	момчета	момичета	момчета	момичета
Брой	13	20	13	23
Общ брой	33		36	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	момчета	момичета
0-3 год.			
4-7 год.	20	9	11
8-18 / и над 18 год. ако учат/	16	4	12
Общо	36	13	23

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011	2012
от общината (брой)	33	36
от областта (брой)	0	0
от други области в страната (брой)	0	0
Общ брой	33	36

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности и предвид целевата група са проведени анкети с 10 лица, в качеството им на законни представители на ползватели на услугата. Всички потребители попадат в групата на хора с увреждания. Анкетирани законни представители посочват възраст на децата потребители както следва: 50% между 8 години и 14 години, 36% - между 15 години и 18 години, 14% - между 4 години и 7 години. 50% от анкетирани представители посочват, че от децата им които са в училищна възраст не посещават училище. Само трима посочват, че децата им са обхванати от системата на образование, като са преминали през ЕКПО и е препоръчано интегрирано обучение с подпомагане от ресурсен учител. Всички анкетирани лица посочват, че децата ползват услугата дългосрочно – над 6 месеца, като интензивността на ползване е дневна грижа, е

ежедневно по 8 часа. 100% от потребителите ползват медицинска рехабилитация, индивидуални консултации, групови и индивидуални занимания, дейности по организация на свободното време и здравна грижа. 10% от децата ползват и подкрепа в обучението. 100 % от анкетиранията лица посочват, че са доволни от подкрепата, която получават, материалната база, която ползват и са доволни от отношението на персонала. По отношение социалния ефект върху потребителите – 100 % отговарят, че имат полза от услугата – подобрява се състоянието на децата, по отношение развитие, самостоятелност, задоволяване на образователни потребности. По отношение на законните представители от четирима е посочен и ефекта за тях – а именно повече свободно време, което им дава възможност за трудова заетост. Нито един от анкетиранията законни представители е изразява недоволство и не дава конкретни препоръки за подобряване на работата в социалната услуга.

С цел получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 11 от общо 16 служители. Девет от анкетиранията служители са с висше образование, а двама със средно. Всички анкетиранията служители работят в услугата от самото ѝ разкриване. По отношение на получаваната методическа подкрепа – Седем от анкетиранията служители посочват, че са получавали методическа подкрепа, останалите 3 служители посочват, че са получавали различен тип методическа подкрепа и са участвали в обучителни програми.

100% са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. Всички анкетиранията служители препоръчват провеждането на повече обучения и обмяна на опит, както и разширяване на материалната база. По отношение на желание за лична подкрепа, която да помогне за тяхното развитие, всички посочват необходимост от увеличаване на трудовите им възнаграждения.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети със законни представители на потребителите може да се каже, че по отношение изискванията на потребителите за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект както за децата, така и за себе си. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налице текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – повечето препоръчват провеждането на повече работни срещи и обмяна на опит с практическа насоченост. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за деца и лица с увреждания.

Дом за стари хора „Маргарита Асебо” гр. Казанлък

Специализирана институция. Услугата е разкрита през 1967 година. Доставчик на услугата - Община Казанлък. Финансирането на СИ е държавно делегирана дейност, Ползватели – стари хора в пенсионна възраст – мъже и жени.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	122	122

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
	мъже	жени	мъже	жени
Брой	13	14	8	14
Общ брой	27		22	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	0	0	0
31-60 год.	1	0	1
Над 61 год.	116	42	74
Общо	117	42	75

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
	мъже	жени	мъже	жени
пол				

от общината (брой)	25	47	26	46
от областта (брой)	9	16	9	16
от други области в страната (брой)	6	14	5	15
Общ брой	117		117	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 18 от общо 117 потребители на услугата. Всички анкетираните потребители са над 64 годишна възраст, пенсионери. Седем от анкетираните са жени, а 11 са мъже. Петима от потребителите са с основно образование, четирима са със средно, четирима със средно специално и петима с висше образование. Всички ползват услугата дългосрочно. Интензивността на грижата е 24 часова, като на всички потребители е осигурено място за живот. 100% от анкетираните посочват, че получават още здравни грижи, консултации и организация на свободното време. Всички анкетираните лица са доволни от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база. По отношение ползата, която имат от ползването на услугата – 90% от анкетираните отговарят, че това е подобрената грижа за здравословното им състояние. Седем от анкетираните препоръчват промяна на начина на доставяне на храната /ДСХ получава храната за потребителите от фирма за кетъринг/, както и подобряване на нейното качество. Други препоръки не са посочени.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 10 от общо 51 служители. Един от служителите е с висше образование, пет – със средно и четирима със средно специално. Трима от анкетираните служители работят в ДСХ до 5 години, шестима – от над 10 години и един до 10 години. По отношение методическата подкрепа - четирима са отговорили, че участват в екипни срещи, трима посочват, че получават и консултации предимно от ДСП гр. Казанлък и Община – Казанлък. Двама посочват участие в обучителни програми, а един служител не е посочил нито един от възможните отговори. Двама служители посочват неудовлетворение от професионалната си реализация, останалите отговарят положително на този въпрос. Всички служители са посочили, че са доволни от условията на труд и, че харесват екипа, с който работят. Нито един от анкетираните не посочва конкретни препоръки.

Изводи от проведените анкети: дейностите за подкрепа, които се предоставят в ДСХ „Маргарита Асебо” гр. Казанлък като цяло покриват потребностите на потребителите. Задоволени са основните им жизнени потребности, като освен това за тях е осигурена и 24 часова грижа.

Служителите са доволни от реализацията си, създаден е екип, в който не са идентифицирани конфликти. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за стари хора.

Община Мъглиж

ДСХ гр. Мъглиж – услуга в общността, разкрита през 2008 година. Държавно делегирана дейност. Доставчик на услугата е Община Мъглиж. Ползватели на услугата са стари хора в пенсионна възраст.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	30	30

Брой ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
Брой	3	2	6	33
Общ брой	5		39	

Профил на преминали ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	0	0	0

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
31-60 год.	0	0	0
Над 61 год.	39	6	33
Общо	39	6	33

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	3	2	6	33
от областта (брой)	0	0	0	0
от други области в страната (брой)	0	0	0	0
Общ брой	5		39	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 7 лица - ползватели на услугата. От включените в анкетата лица всички са жени и са пенсионери по изслужено време и старост. Нито един от тях не попада в групата на хора с увреждания. 80% от анкетираните са на възраст над 64 години, а 20 % - между 55 г. и 64 г. По отношение образованието – 2 лица от анкетираните са с основно, 4 лица – със средно; 1 лице със средно професионално. Всички анкетираните лица посочват, че ползват услугата дългосрочно – над 6 месеца, като интензивността на ползване на услугите е ежедневно, почасово – до 4 часа дневно. ДЦСХ гр. Мъглиж предлага хранене. 100% от анкетираните посочват че ползват групови дейности по организация на свободното време, както и здравна грижа, която се изразява в ежедневно измерване на кръвно налягане. Всички анкетираните посочват, че са получавали и социални консултации, 100 % от анкетираните лица посочват, че са доволни от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. По отношение социалния ефект върху потребителите – 42% отговарят че в резултат на ползване на услугата осмислят и оползотворяват свободното си време. Останалата част заявяват, че не могат да посочат конкретен социалния ефект от ползването на услугата. Всички анкетираните лица считат, че дейностите, които се предлагат в ДЦСХ са достатъчни за покриване на потребностите им, като не са дали препоръки за включване на допълнителни дейности за подкрепа или за подобряване на работата.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с двама служители, което е 50% от персонала на услугата. Анкетираните служители са със висше образование. Работят в услугата повече от две години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – всички служители посочват, че вземат участие в екипни срещи и получават консултации от ДСП гр. Мъглиж и Общинската администрация. Само един служител посочва, че е с него е провеждана супервизия. И двамата анкетираните служители в услугата посочват, че са били включвани в обучителни програми и курсове за квалификация останалата половина заявява, че никога не са включвани в подобни обучителни програми или курсове. И двамата анкетираните служители посочват че са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд. Един служител посочва, че не харесва екипа с който работи. Трима от анкетираните отговорили на въпросите по отношение каква подкрепа им е нужна, във връзка с развитието им са дали препоръки с цел подобряване на работата а именно: Включване в обучителни програми и специализирани обучения и обмяна на опит.

Изводи от проведените анкети: услугата отговаря на изискванията на потребителите по отношение качество, ефективност и достатъчност. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налично текучество на персонала. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за стари хора.

Община Павел Баня

ДЦСХ, с. Манолово – услуга в общността, разкрита през 2008 година. Държавно делегирана дейност. Доставчик на услугата е Община Павел Баня. Ползватели на услугата са стари хора в пенсионна възраст.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	30	30

Брой ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
Брой	12	15	14	12
Общ брой	27		26	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.			
31-60 год.			
Над 61 год.	26	14	12
Общо	26	14	12

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	12	15	14	12
от областта (брой)	12	15	14	12
от други области в страната (брой)	0	0		
Общ брой	27		26	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 8 лица - ползватели на услугата. От включените в анкетата лица 50% са жени, а 50% мъже. Всички анкетираните потребители са пенсионери по изслужено време и старост. Половината от анкетираните лица посочват, че попадат в групата на хора с увреждания. 100% от анкетираните са на възраст над 64 години. По отношение образованието – 1 лице е без образование, 4 лица са с основно, 2 лица – със средно и 1 лице е с висше образование. Всички анкетираните лица посочват, че ползват услугата дългосрочно – над 6 месеца, като интензивността на ползване на услугите е ежедневно, почасово – до 4 часа дневно. ДЦСХ с. Манолово предлага хранене за всичките си потребители. 100% от анкетираните посочват че ползват групови дейности по организация на свободното време, както и здравна грижа, която се изразява в ежедневно измерване на кръвно налягане. Всички анкетираните посочват че са получавали и социални консултации, 100 % от анкетираните лица посочват, че са доволни от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. По отношение социалния ефект върху потребителите – 90 % отговарят, че в резултат на ползване на услугата не се чувстват самотни, а 10 % - заявяват, че така посредством услугата посрещат нуждата си от топла храна. Всички анкетираните лица считат, че дейностите, които се предлагат в ДЦСХ са достатъчни за покриване на потребностите им. Двама от потребителите са дали препоръки за по-често организиране на екскурзии и подобряване качеството на храната.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с четирима, /100%/ от служителите на услугата. Един е със основно образование, двама са със средно образование, един с висше. Двама служителя работят в услугата от самото ѝ разкриване, а останалите двама са назначени до 6 месеца преди провеждането на анкетата с тях. По отношение на получаваната методическа подкрепа всички от служителите посочват, че вземат участие в екипни срещи и получават консултации от ДСП гр. Казанлък и Община Павел Баня. С нито един служител не е провеждана супервизия. Трима посочват, че са включвани в обучителни програми и курсове за квалификация. И четиримата анкетираните служители посочват, че са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа с който работят. Не са отговорили на въпросите по отношение каква подкрепа им е нужна, във връзка с развитието им и не са дали препоръки с цел подобряване на работата.

Изводи от проведените анкети: услугата отговаря на изискванията на потребителите по отношение качество, ефективност и достатъчност. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налично текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за стари хора.

Община Раднево

Дом за стари хора – специализирана институция, разкрита през 1995 година, с местоположение гр. Раднево. Държавно делегирана дейност. Услугата се управлява от Община Раднево. Потребителите на услугата са стари хора, в пенсионна възраст, мъже.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	6	6

Брой ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
Брой	6	0	6	0
Общ брой	6		6	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	0	0	0
31-60 год.	0	0	0
Над 61 год.	6	6	0
Общо	6	6	0

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	5		5	
от областта (брой)	0	0	0	0
от други области в страната (брой)	1		1	
Общ брой	6		6	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с трима от общо 6 потребителя на услугата / или 50%/ Всички анкетираните потребители са мъже, над 64 годишна възраст, пенсионери. Двама от потребителите са с основно образование, а един – няма завършена образователна степен. Всички ползват услугата дългосрочно. Интензивността на грижата е 24 часова, като на всички потребители е осигурено място за живот. 100% от анкетраните посочват, че получават още здравни грижи, консултации и организация на свободното време. Единият от анкетираните получава помощ и при личното си обслужване. Всички анкетираните лица са доволни от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база. По отношение ползата, която имат от ползването на услугата - никой от анкетраните не е отговорил на този въпрос. Не са дадени и препоръки.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 3 от общо 3 служители. Двама от служителите са с висше образование, един – със средно. Един служител работи в ДСХ -до 5 години, а другите двама – от 5 до 10 години. По отношение методическата подкрепа-трима са отговорили, че участват в екипни срещи, двама – получават и консултации предимно от ДСП гр. Раднево и Община – Раднево. Един е взел участие в обучителна програма. 100%от анкетираните лица са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и от екипа, с който работят. Дадени са препоръки за разширяване на материалната база и увеличаване на обслужващия персонал за потребителите.

Изводи от проведените анкети: дейностите за подкрепа, които се предоставят в ДСХ гр. Раднево покриват потребностите на потребителите. Задоволени са основните им жизнено потребности, като освен това за тях е осигурена и 24 часова грижа.

Служителите са доволни от реализацията си, създаден е екип, в който не са идентифицирани конфликти. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за стари хора.

Център за социална рехабилитация и интеграция – услуга в общността, разкрита през 1999 година, с местоположение гр. Раднево. Държавно делегирана дейност. Услугата се управлява от Община Раднево. Предназначена е за лица и деца с трайни увреждания, хронични заболявания и временна нетрудоспособност.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	40	40

Брой ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
Брой	18	12	11	11
Общ брой	39 / в т.ч. 9 деца/		38 / в т.ч. 16 деца/	

Забележка – деца потребители през 2011– средногодишен брой – 9;

Забележка – деца потребители през 2012– средногодишен брой – 16;

Профил на преминали ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
До 30 год.	26	16	10
31-60 год.	10	7	3
Над 61 год.	32	14	18
Общо	68	37	31

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	18	12	11	11
Брой деца	9		16	
от областта (брой)	0	0	0	0
от други области в страната (брой)	0	0	0	0
Общ брой / в т.ч. деца/	39			

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 20 лица от общо 40 потребители /или анкетираните лица са 52,6 % от потребителите. Девет от анкетираните са мъже, а 11 са жени, като две от тях са законни представители на деца – потребители. Децата са на възраст 3 – 7 години, ползват услугата дългосрочно, почасово, като едното дете ползва само дейностите по рехабилитация, а другото е включено и в групови занимания. Доволни са от грижите, отношението на персонала и материалната база. Родителите отчитат положителен ефект - лечебен и рехабилитационен от ползването на услугата, изразяващ се в подобряване на здравословното състояние на децата.

От пълнолетните потребители 7 лица / или 39%/са на възраст над 64 години, пенсионери; четирима са на възраст от 35 до 44 години; трима – от 55- 64 години; двама на възраст от 25 до 34 години и по един във възрастовата граница 19-24 години и 45-54 години.15 от анкетираните / 83 %/ ползват услугата дългосрочно – над 6 месеца; 12 от лицата / 67% / са хора с увреждания; 5 лица / 27,7 %/ са с хронични заболявания и попадат в групата на работещи лица. Останалите потребители са пенсионери. 100% от потребителите ползват медицинска рехабилитация, индивидуални консултации, групови и индивидуални

занимания, дейности по организация на свободното време, здравна грижа. По образователно ниво – 11 от анкетираните са със средно образование; 4 лица – със средно - професионално и 3 лица са с висше образование. 100 % от анкетираните ползват медицинска рехабилитация; 4 от лицата получават различни видове консултации; 6 – са включени в групови занимания; 2 от лицата имат индивидуални занимания с психолог. 100 % от анкетираните лица посочват, че са доволни от подкрепата, която получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. По отношение социалния ефект върху потребителите – 6 от анкетираните лица отговарят, че имат полза от услугата, изразяваща се в възстановяване на здравословното им състояние, останалите от анкетираните не са отговорили на въпроса. Анкетираните потребители не са дали препоръки за разширяване на дейностите и за подобряване на работата.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 5 от общо 8 служители. Четирима служители са с висше образование, а един от анкетираните – със средно - професионално. Четирима работят в ЦСРИ над 10 години. Един от анкетираните работи в услугата в между 5 и 10 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – всички от анкетираните служители посочват, че получават различен тип методическа подкрепа. Трима от анкетираните служители са участвали в обучителни програми. Четирима от анкетираните са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. Един не е отговорил на въпроса за удовлетвореността си от професионалната си реализация. Един от служителите е дал препоръка за организиране на повече достъпни обучения за персонала, както и за увеличение на трудовите възнаграждения с цел подобряване на работата.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети с потребителите може да се каже, че по отношение изискванията на потребителите за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект за себе си, изразяващ се основно в подобряване на здравословното им състояние. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налице текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – изведена е препоръка за провеждането на достъпни обучения и увеличаване на трудовите възнаграждения. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за хора с увреждания.

Община Стара Загора

Дневен център за възрастни с ментални увреждания -услуга в общността, разкрита през 2006 година, с местоположение гр. Стара Загора. Държавно делегирана дейност. Услугата се управлява от Община Стара Загора. Потребители на услугата са лица с ментални увреждания

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	20	20

Брой ползватели за година

Година	2011		2012	
	мъже	жени	мъже	жени
Брой	7	9	7	9
Общ брой	16		16	

Профил на ползвателите за 2011г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	10	4	6
31-60 год.	6	2	4
Над 61 год.	0	0	0
Общо	16	6	10

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	10	4	6

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
31-60 год.	6	2	6
Над 61 год.	0	0	0
Общо	16	6	10

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	6	10	6	10
от областта (брой)	0	0	0	0
от други области в страната (брой)	0	0	0	0
Общ брой	16		16	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 5 лица от общо 20 потребители /или анкетираните са 25% от потребителите/. Двама от анкетираните са мъже, а три са жени. По възрастови групи – четирима от анкетираните потребители са на възраст от 25 до 34 години, един – от 45 до 54 години. По образователно ниво 100 % от анкетираните са с основно образование, завършено в помощно училище. Всички анкетираните попадат в групата на хора с увреждания, пенсионери по болест. Насочени са за дългосрочно ползване на услугата. Интензивността на грижата е дневна, като ползвателите посещават центъра ежедневно. 100% от анкетираните потребители са включени в рехабилитационни дейности, консултации, индивидуали и групови занимания, наблюдение на здравословното състояние, организация на свободното време. Всички от анкетираните се самообслужват. Доволни са от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база която ползват. На въпросът за ползата от посещението в ДЦВМУ всички анкетираните определят възможностите за контакти, нови запознанства, имат приятели и не се чувстват самотни. Един от потребителите е дал препоръка да имат достъп до интернет. Не посочват допълнителни дейности, които да желаят да им се предоставят.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 6 от общо 8 служители. 100 % от анкетираните са с висше образование. Четирима работят в дневния център от 5 години, а двама работят в услугата между 5 и 10 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – всички от анкетираните служителите посочват, че получават различен тип методическа подкрепа -всички участват в екипните срещи; трима получават иконсултации, трима от служителите са били включени в обучителни програми. Трима от анкетираните служители са участвали в обучителни програми. Петима от анкетираните са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. Един не е доволен от професионалната си реализация /като причина посочва, че не работи по специалността си/. Четирима от служителите са дали препоръка за организиране на повече обучения за персонала, за увеличение на трудовите възнаграждения и за намаляване на работното време на 7 часа с цел подобряване на работата.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети с потребителите може да се каже, че по отношение изискванията на потребителите за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект за себе си, изразяващ се основно в осигурени възможности за контакти, създаване на приятелства, придобиване на различни умения за водене на самостоятелен начин на живот. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налице текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – изведена е препоръка за провеждането на обучения за персонала и увеличаване на трудовите възнаграждения. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за лица с увреждания.

Защитени жилища -услуга в общността резидентен тип, разкрита през 2006 година, с местоположение гр. Стара Загора. Държавно делегирана дейност. Услугата се управлява от Община Стара Загора. Потребители на услугата са лица с умствена изостаналост /жени и мъже/, изведени от специализирани институции.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	20	20

Брой ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
Брой	10	10	10	10
Общ брой	20		20	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	1	0	1
31-60 год.	19	10	9
Над 61 год.	0	0	0
Общо	20	10	10

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	10	10	10	10
от областта (брой)	0	0	0	0
от други области в страната (брой)	0	0	0	0
Общ брой	20		20	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 11 от общо 20 потребители /или анкетираните са 55% от потребителите/. Трима от анкетираните са мъже, а единадесет са жени. По възрастови групи – петима от анкетираните потребители са на възраст от 25 до 34 години, шест – от 35 до 44 години. По образователно ниво 54,5 % или 6 от анкетираните са с основно образование, завършено в помощно училище. Останалите 5 лица нямат завършена образователна степен. Всички анкетираните попадат в групата на хора с увреждания, пенсионери по болест. Насочени са за дългосрочно ползване на услугата. На 100% от анкетираните потребители е осигурено място за живот, включени са в рехабилитационни дейности, консултации, индивидуали и групови занимания, наблюдение на здравословното състояние, организация на свободното време, подкрепа във връзката с други институции. Всички от анкетираните се самообслужват. Доволни са от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. На въпросът за ползата от извеждането им от СИ и настаняването им в ЗЖ, 6 от анкетираните са посочили – придобита самостоятелност при самообслужването и извършването на ежедневни битови дейности, възможности за контакти, нови запознанства, имат приятели, както и осигурени възможности за трудова реализация. Не посочват допълнителни дейности за подкрепа, които да желаят да им се предоставят.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 3 от общо 9 служители. 100 % от анкетираните са с висше образование. Всички анкетираните работят в услугата между 5 и 10 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – всички от анкетираните служителите посочват, че получават различен тип методическа подкрепа - всички участват в екипните срещи, супервизия и получават консултации при необходимост, а един от служителите е взел участие в обучение. 100 % от анкетираните са доволни от професионалната си реализация, условията на труд и екипа, в който работят. Един препоръчва осигуряване на възможности за професионална квалификация.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети с потребителите може да се каже, че по отношение изискванията на потребителите за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект за себе си, изразяващ се основно в придобити умения за водене на самостоятелен начин на живот, осигурени възможности за контакти, създаване на приятелства, възможности за трудова ангажираност. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налице тежест на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – изведена е препоръка за провеждането на обучения за персонала за повишаване на професионалната квалификация. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за лица с увреждания.

Звено Майка и бебе - услуга в общността, разкрита през 2005 година, с местоположение гр. Стара Загора. Държавно делегирана дейност. Управлението на услугата е възложено на Сдружение „Самаряни“ гр. Стара Загора. Потребители на услугата са бременни жени и майки с деца до 3 годишна възраст, при които съществува риск да изоставят децата.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	8	8

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
	момчета	момичета	момчета	момичета
Брой	9	7	12	8
Общ брой	29 – 13 майки; 16 деца		32-12 майки, 20 деца	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	момчета	момичета
0-3 год.	20	12	8
4-7 год.	0	0	0
8-18 / и над 18 год. ако учат/	0	0	0
Общо	20	12	8

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011	2012
от общината (брой)	8	4
от областта (брой)	-	3
от други области в страната (брой)	5	5
Общ брой	13 - майки	12 - майки

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 2 от настанени в момента 4 потребители /или анкетираните са 50% от потребителите/. Анкетираните са две жени, от групата на безработните, едната се самоопределя от ромски етнос. По образователно ниво – едната жена е с основно образование, а втората - няма завършена образователна степен. Едната от потребителките е насочена от ОЗД за ползване на услугата до 6 месеца, а другата – над 6 месеца. На 100% от анкетираните потребители е осигурено място за живот, помощ при обслужване на децата и придобиване на родителски умения, консултиране, здравни грижи, придружаване и съдействие пред други институции. Доволни са от грижите, които получават, като цяло от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. На въпросът за ползата от престоя в ЗМБ и двете майки отговарят, че са придобили умения за полагане на грижи за децата, осигурена им е подкрепа и сигурност. И двете посочват, че са недоволни от отношението на член от персонала, който се държи с тях унижително.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 2 от общо 6 служители. 100 % от анкетиранията са с висше образование. Всички анкетирани работят в услугата до 5 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – всички от анкетиранията служители посочват, че получават различен тип методическа подкрепа - всички участват в екипните срещи, супервизия и получават консултации при необходимост, а един от служителите е взел участие в обучение. 100 % от анкетиранията са доволни от професионалната си реализация, условията на труд и екипа, в който работят. Препоръчват организиране на повече обучения с практическа насоченост и по – добра координация между различните институции в работата по случай.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети с потребителите може да се каже, че по отношение изискванията на потребителите за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект за себе си, изразяващ се основно в придобити родителски умения, осигурени сигурност и подкрепа. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налице текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – изведена е препоръка за провеждането на обучения за персонала и по-добра координация между различните институции.

ЦОП - услуга в общността, разкрита през 2005 година, с местоположение гр. Стара Загора. Държавно делегирана дейност. Управлението на услугата е възложено на Сдружение „Самаряни“ гр. Стара Загора. Потребители на услугата са деца в риск и техните семейства, кандидат – осиновители и кандидати и утвърдени приемни семейства, в които има настанени деца.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	60	80

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
	момчета	момичета	момчета	момичета
Брой	117	124	126	142
Общ брой	241		268	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	момчета	момичета
0-3 год.	106	47	59
4-7 год.	85	41	44
8-18 / и над 18 год. ако учат/	77	40	37
Общо	268	126	142

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011	2012
от общината (брой)	228	257
от областта (брой)	13	11
от други области в страната (брой)	0	0
Общ брой	241	268

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 6 потребители, от които 4 пълнолетни и двама законни представители на деца потребители на възраст 8-14 години, учаци. И двете деца ползват услугата дългосрочно, веднъж седмично, почасово, като дейността за подкрепа се изразява в индивидуално психологическо консултиране. Доволни са от подкрепата, която получават, от отношението на персонала и от

материалната база. Като ефект от ползване на подкрепата посочват, че има с кого да поговорят, чувстват се по – добре и започват да имат по – ясна визия за живот.

От пълнолетните потребители три от анкетираните са жени, а един е мъж, всички са във възрастовата граница от 34 до 54 години. Двама от анкетираните са безработни, едното лице е самонаето и едното е наето лице. Единият от потребителите се самоопределя от ромски етнос. Трима от анкетираните са насочени от ОЗД за ползване на услугата до 6 месеца, а един – над 6 месеца. Двама потребители ползват услугата почасово – 2 пъти седмично; един потребител посещава ЦОП един път седмично, почасово; един потребител посещава услугата два пъти месечно почасово. Трима потребители ползват индивидуални психологически консултации, а един ползва услугите на звеното за ранна интервенция. Доволни са от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. Като полза определят, че има с кого да говорят и кой да ги изслуша, един е посочил, че е придобил по – добри родителски умения и не са му взели детето. Един от потребителите е недоволен от задължителността на посещенията в ЦОП.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 11 от общо 16 служители / девет жени и двама мъже/. 100 % от анкетираните са с висше образование. Седем анкетираните работят в услугата до 5 години, а четирима са между 5 и 10 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – всички от анкетираните служителите посочват, че получават различен тип методическа подкрепа - всички участват в екипните срещи, супервизия и получават консултации при необходимост, а девет от служителите са взели участие в различни обучения. 100 % от анкетираните са доволни от професионалната си реализация, условията на труд и екипа, в който работят. Всички анкетираните препоръчват организиране на повече професионални обучения с практическа насоченост, повишаване на доходите, увеличаване на финансовия стандарт, профилиране на дейностите. Един препоръчва по открити взаимоотношения в екипа, което ще допринесе за подобряване на работата. Един от анкетираните препоръчва „основен ремонт на системата”, гъвкава администрация, която да не затруднява работата им, промяна в обществените наглати и в образователната система.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети с потребителите може да се каже, че по отношение изискванията на потребителите за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Доволни са от подкрепата, която получават. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налице текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – изведена е препоръка за провеждането на професионални обучения за персонала, по-високо заплащане на служителите, повишаване на финансовия стандарт за издръжка на услугата.

Дом за възрастни хора с психични разстройства, с. Лясково.

Специализирана институция. Доставчик на услугата - Община Стара Загора. Година на разкриване на услугата - 20.04.1970 г. Вид финансиране - държавно делегирана дейност. Ползватели на услугата са възрастни с психични разстройства.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	60	60

Брой ползватели за година

Година	2011		2012	
	мъже	жени	мъже	жени
Брой	22	38	22	38
Общ брой	60		60	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	7	6	1
31-60 год.	34	14	20
Над 61 год.	19	2	17
Общо	60	22	38

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	13	10	14	10
от областта (брой)	2	8	2	8
от други области в страната (брой)	7	20	7	19
Общ брой	60		60	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 16 от общо 60 потребителна услугата. Седем от анкетирани потребители са мъже, а девет са жени. По отношение на възрастта на анкетираните потребители картината е следната: 19-24 г. – един, 25-34г. – трима, 35-44г. – трима, 44-54г. - четирима, 55-64г.- четирима и един над 64 годишна възраст. Петима от анкетираните са с основно образование, шестима със средно, а петима нямат завършена образователна степен.

Всички ползват услугата дългосрочно. Интензивността на грижата е 24 часова, като на всички потребители е осигурено място за живот. 100% от анкетираните посочват, че получават още здравни грижи, консултации и организация на свободното време. 30% посочват, че получават помощ при лично обслужване. Всички анкетирани лица са доволни от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база. По отношение ползата, която имат от ползването на услугата - петима от анкетираните посочват осигурената храна и топлина. Трима препоръчват по-дълъг отоплителен сезон.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 15 от общо 32 служители. Трима от служителите са с висше образование, шестима – със средно, трима със средно специално и трима с основно. Двама служители работят в институцията до 5 години, петима – до 10 години, а осем над 10 години. По отношение методическата подкрепа-Само един е посочил участие в следдипломна квалификация или курсове. Трима са посочили единствено участие в обучителна програма. Останалите служители посочват, че не са получавали методическа подкрепа.

90% от анкетираните лица са доволни от професионалната си реализация. 34% посочват, че не са доволни от материалната база и условията на труд. 100% са доволни от екипа, с който работят. Дадени са препоръки за ремонтване на материалната база, увеличаване на работните заплати, поставяне на жива охрана и обновяване автопарка на услугата.

Изводи от проведените анкети: дейностите за подкрепа, които се предоставят в ДВХПР с. Лясково задоволяват основните жизнени потребности на потребителите, като освен това за тях е осигурена и 24 часова грижа. Наложително е извършването на ремонт на сградите в които се помещава услугата.

Служителите са доволни от реализацията си, създаден е екип, в който не са идентифицирани конфликти. Няма текучество на персонала. Необходимо е включване на служителите в различни специализирани обучения, имащи отношение към грижите за лицата с психични разстройства.

Дневен център за възрастни с ментални увреждания и хронични психични разстройства – „Св. Св. Козма и Дамян“ - Услуга в общността. Социалната услуга е разкрита през 2007 година /27.01.2007 г./. Доставчик на услугата е Сдружение „Клуб Отворено общество – Стара Загора”, Вид финансиране - държавно делегирана дейност. Ползватели на услугата – хора с хронични психични разстройства и ментални увреждания.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	30	30

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	мъже	жени

Брой	14	12	14	14
Общ брой	26		28	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	7	4	3
31-60 год.	17	8	9
Над 61 год.	3	2	1
Общо	27	14	14

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
	мъже	жени	мъже	жени
от общината (брой)	13	12	13	14
от областта (брой)	1	0	1	0
от други области в страната (брой)	0	0	0	0
Общ брой	26		28	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 9 лица от общо 28 потребители. Четирима от анкетирания са мъже, а пет са жени. По възрастови групи – двама от анкетирания потребители са на възраст от 25 до 34 години, трима – от 35 до 44 години, един – от 45 до 54, двама – от 55 до 64 и един над 64 години. По отношение на образователното ниво петима от анкетирания са със средно, двама със средно специално и двама с основно. Всички анкетирани попадат в групата на хора с увреждания. Насочени са за дългосрочно ползване на услугата. Интензивността на грижата е дневна, като ползвателите посещават центъра ежедневно. 100% от анкетирания потребители са включени в консултации, индивидуали и групови занимания, наблюдение на здравословното състояние, организация на свободното време. Всички от анкетирания се самообслужват. Доволни са от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база която ползват. На въпросът за ползата от посещението в ДЦВМУХПР всички анкетирани определят възможностите за контакти, нови запознанства, имат приятели и не се чувстват самотни. Нито един от анкетирания потребители не е дал препоръка, както и не посочват допълнителни дейности, които да желаят да им се предоставят.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 6 от общо 12 служители. Петима от анкетирания са на трудови правоотношения, а един е на граждански договор. 90 % от анкетирания са с висше образование останалите 10% са със средно образование. Петима работят в дневния център от 5 години, а един работи в услугата между 5 и 10 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – Само двама от анкетирания служители посочват, че получават различен тип подкрепа изразяваща се в провеждането на екипни срещи и супервизия. Останалите посочват, че участват в екипните срещи. Всички от анкетирания посочват, че са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. Трима от служителите са дали препоръка за организиране на повече обучения за персонала с цел подобряване на работата.

Изводи от проведените анкети: Предвид здравословното състояние на потребителите и отговорите, които те са посочили в проведените анкети с тях, може да се каже, че по отношение изискванията на потребителите за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект за себе си, изразяващ се основно в осигурени възможности за контакти, създаване на приятелства, придобиване на различни умения. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налично текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – изведена е препоръка за провеждането на обучения за персонала. Необходимо е включване на служителите в различни обучения, имащи отношение към грижите за лица с увреждания.

ДДЛРГ „**Теофано Попова**” – специализирана институция, разкрита през 1927 година, с местоположение в гр. Стара Загора. Държавно – делегирана дейност. Доставчик на услугата е община Стара Загора. Ползватели на услугата са деца/ младежи до 20 годишна възраст ако учат/, в риск, изведени от семейството и лишени от родителски грижи.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012	2.
капацитет	41	41	

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	момчета	момичета	момчета	момичета
Брой	33	8	34	7
Общ брой	41		41	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	момчета	момичета
0-3 год.	0	0	0
4-7 год.	9	7	2
8-18 / и над 18 год. ако учат/	32	27	5
Общо	41	34	7

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011	2012
от общината (брой)	35	34
от областта (брой)	6	7
от други области в страната (брой)	0	0
Общ брой	41	41

Предвид целевата група и с оглед получаване на обратна връзка от ползватели на услугата, бяха анкетирани 6 от потребителите – младежи навършили 18 годишна възраст и продължаващи да учат. Всички анкетирани потребители са от мъжки пол. 100% от анкетираните са на постоянна грижа – осигурено място за живот; консултиране; ориентиране и обучение; осигуряване на образователни потребности; здравни грижи; индивидуална и групова работа; организация на свободното време. Всички анкетирани са доволни от получаваната подкрепа; материалната база, която ползват и от отношението на персонала. Като полза ефект от ползването на услугата един от анкетираните не е дал отговор на въпроса; 1 е посочил - че има къде да живее, а останалите 4 анкетирани лица са определили пазлата за себе си – възможности да завършат образованието си и осигурени място за живот и хубави грижи. Никой от анкетираните не е дал препоръка за оптимизиране на работата, както и за включване на допълнителни дейности за подкрепа.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 12 от общо 18 служители. Осем от анкетираните служители са със средно образование и 4 - с висше. Един от анкетираните работи в ДДЛРГ над 10 години; трима служители работят в услугата до 10 години, а останалите 8 - рамките до 5 години, . По отношение на получаваната методическа подкрепа – получават необходимата подкрепа посредством екипни среки, супервизия / външна/ и консултации. 100% от анкетираните посочват, че са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. Един от анкетираните е дал препоръка за поддържане на положителни взаимоотношения и диалог в екипа.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети с пълнолетните потребители на ДОВДЛРГ „Теофано Попова” гр. Стара Загора може да се каже, че по отношение изискванията им за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект за себе си свързан с възможности за завършване на образование и осигурени нормални условия на живот. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не са

идентифицирани конфликти в екипа. Няма тежест на кадри. Няма препръки за оптимизиране на работата.

Дом за възрастни хора с физически увреждания - специализирана институция, разкрита през 1976 година, с местоположение в гр. Стара Загора. Държавно – делегирана дейност. Доставчик на услугата е община Стара Загора. Ползватели - за кого е предназначена услугата – възрастни лица с физически увреждания и загубена работоспособност над 70%.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	211	211

Брой ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	Мъже	жени
Брой	107	154	109	157
Общ брой	261		266	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	Мъже	Жени
19-30 год.	2	1	1
31-40 год.	14	7	7
41-50 год.	25	10	15
Над 50 год.	255	91	134
Общо	266	109	157

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011		2012	
пол	мъже	жени	Мъже	жени
от общината (брой)	107	154	108	151
от областта (брой)	0	0	0	0
от други области в страната (брой)	0	0	1	6
Общ брой	261		266	

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 22 лица от общо 174 потребители /анкетирани 13% от постоянно домаващите/. Седем от анкетирани са мъже, а 15 са жени. По възрастови групи – двама от анкетирани потребители са на възраст от 25 до 34 години, трима – от 35 до 44 години, осем – от 45 до 54, пет – от 55 до 64 и четирима над 64 години. По отношение на образователното ниво двама от анкетирани са без образование; седем – с основно образование; десет от анкетирани са със средно, и трима - със средно специално образование. Всички анкетирани попадат в групата на хора с увреждания. Настанени са за дългосрочно ползване на услугата. Интензивността на грижата е постоянна – с осигурено място за живот. Осем от анкетирани лица са посочили че получават помощ при лично обслужване. 100% от анкетирани потребители са включени в рехабилитационни мероприятия, консултации, индивидуали и групови занимания, наблюдение на здравословното състояние, организация на свободното време. 14 от анкетирани / 63,6%/ са доволни от грижите, които получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. Осем са изразили различен вид недоволство – 6 са посочили, че са недоволни от отношението на помощен персонал; четирима са изразили недоволство от грижите които получават, без да посочат конкретно; един е изразил недоволство от базата. На въпросът за ползата от престоя в ДВХФУ и за конкретни препоръки – петима от анкетирани не са посочили нищо. Останалите 17 лица са отговорили че ползата за тях е осигуреното място за живот, специализираната грижа, която до голяма степен е възвърнала самостоятелността при самообслужването и извършване на обичайни ежедневни дейности. С оглед подобряване на подкрепата тези 17 потребители са дали препоръка - да се отвори хранителен магазин в района на ДВХФУ; да се увеличат рехабилитационните дейности и да се назначи психиатър. По отношение подобряване качеството на грижите са дали препоръки за увеличаване броя на помощен персонал, повече

внимание от страна на персонала, подобряване на инфраструктурата / нови асансьори/ и осигуряване на повече възможности за транспорт до града. 17 от потребителите са недоволни от отношение на санитарите; понякога от храната; спиране на отоплението с приключване на отоплителен сезон, а не според метеорологичните условия и недостатъчен брой медицински сестри.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 9 от общо 55 служители / на смяна/. Осем от анкетираните са жени, един – мъж. 100 % от анкетираните са на трудови правоотношения. Един от анкетираните е с основно образование; трима от анкетираните са с висше образование, а останалите 5 са със средно образование. Един от анкетираните работи в ДВХФУ от 6 месеца; двама в рамките до 5 години, трима – до 10 години и трима работят в услугата над 10 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа –седем от анкетираните служители посочват, че получават различен тип подкрепа изразяваща се в провеждането на екипни срещи, трима са получавали консултации при необходимост, шестима са включвани в обучителни програми. Всички от анкетираните посочват, че са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. С цел подобряване на работата четирима от служителите не са дали конкретни препоръки. Петима от анкетираните са препоръчали увеличаване на обслужващия помощен и медицински персонал, както и повече участия в обучения с практическа насоченост.

Изводи от проведените анкети: От проведените анкети с потребителите, може да се каже, че по отношение на техните изисквания за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива до голяма степен техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект за себе си, изразяващ се основно в осигурени условия и място за живот, специализирана медицинска и рехабилитационна дейност, която спомага за подобряване на здравословното им състояние и придобиване на различни умения. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не е налично текучество на персонала, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – изведена е препоръка за провеждането на обучения за персонала, както и увеличаване броя на обслужващия персонал.

Община Чирпан

Център за обществена подкрепа - услуга в общността, разкрита през 2009 година, с местоположение гр. Чирпан. Държавно делегирана дейност. Доставчик на услугата е Община Чирпан. Ползватели на услугата са деца в риск и техните семейства, кандидат – осиновители; утвърдени приемни семейства и деца, настанени в тях.

Капацитет на услугата

Година	2011	2012
капацитет	60	60

Брой преминали ползватели за година

Година	2011		2012	
пол	момчета	момичета	момчета	момичета
Брой	36	48	35	47
Общ брой	84		82	

Профил на ползвателите за 2012 г.

Възраст	Общ брой	момчета	момичета
0-3 год.	7	2	5
4-7 год.	32	18	14
8-18 / и над 18 год. ако учат/	43	15	28
Общо	82	35	47

От кои населени места са ползвателите на услугата

Година	2011	2012
от общината (брой)	59	65
от областта (брой)	25	17
от други области в	0	0

страната (брой)		
Общ брой	84	82

С оглед получаване на обратна връзка от потребителите в услугата по отношение качество, ефективност и достатъчност на предлаганите дейности са проведени анкети с 10 лица /9 жени и 1 мъж/ – законни представители на деца - ползватели на услугата. По отношение възраст и образование – законните представители са посочили собствената си възраст, образование и трудова заетост, а не като е указано в анкетните карти – да се посочат данни за децата потребители. 8 от анкетиранията лица посочват, че децата ползват услугата дългосрочно – над 6 месеца, едно дете ползва услугата до 3 месеца и едно – до 6 месеца. като интензивност на грижата – 5 деца ползват услугата два пъти седмично, почасово до 4 часа; 3- веднъж седмично; 2 посещават ЦОП ежедневно, почасово. Дейностите за подкрепа които ползват са: двигателна, говорна и психологическа рехабилитация; индивидуални и групови занимания; консултиране на родителите; помощ в обучението; организация на свободното време. 100 % от анкетиранията лица посочват, че са доволни от подкрепата, които получават, от отношението на персонала и от материалната база, която ползват. По отношение социалния ефект върху потребителите – 20 % не отговарят на въпроса за ползата от услугата, не са дали препоръки за подобряване на работата. 80% определят, че са налице положителни резултати и ефект във връзка със здравословното състояние, комуникативните способности, образованието на децата. Един от законните представители препоръчва да се отдели повече внимание и време за игри на децата.

С оглед получаване на обратна връзка от служителите по отношение удовлетвореността им от трудовата им реализация са проведени анкети с 11 от общо 12 служители. 3 служители са със средно образование и 8 - с висше. Трима служители работят в услугата до 6 месеца, а останалите 8 - рамките до 5 години. По отношение на получаваната методическа подкрепа – получават необходимата подкрепа посредством екипни среќи, супервизия и консултации. 100% от анкетиранията посочват, че са доволни от професионалната си реализация, от условията на труд и екипа, с който работят. 70% дават препоръка за организиране на обучения и обмяна на опит с други СУ с практическа насоченост.

Изводи от проведените анкети: от проведените анкети със законни представители на потребителите може да се каже, че по отношение изискванията на потребителите за качество, ефективност и достатъчност, услугата покрива техните очаквания. Отчитат положителен социален ефект за децата. По отношение на служителите – налице е удовлетвореност от професионалната им реализация, не са идентифицирани конфликти в екипа. По отношение препоръките на служителите за дейности, които да подобрят работата им – повечето препоръчват провеждането на повече работни среќи и обмяна на опит с практическа насоченост.

1.7.Предприети мерки по промяна в капацитет, трансформиране или закриване на социални услуги.

Директора на РДСП – Стара Загора с изх. № 121/0129 от 13.02.2012 год. е изготвил предложение до Изпълнителния директор на АСП за увеличаване капацитета на Център за обществена подкрепа гр. Стара Загора, като делегирана от държавата дейност от 60 на 80 места.

При изготвяне на приетия с Решение № 883/29.07.2010 год. на Общински съвет доклад за анализ на ситуацията и оценка на потребностите в социална сфера на територията на Община Стара Загора е идентифицирана нуждата от разширяване обхвата на този вид услуга с цел намаляване броя на децата, отглеждани в институции.

Предложението е направено в съответствие с Общинската стратегия за развитие на социални услуги в Община Стара Загора (2011-2016 год.) и с годишния План за развитие на социалните услуги в общината.

Със Заповед № РД 01-248/22.02.2012 год. на Изпълнителния директор на АСП е увеличен капацитетът на Център за обществена подкрепа гр. Стара Загора, като делегирана от държавата дейност от 60 на 80 места, считано от 01.01.2012 год.

По предложение на Кмета на Община Стара Загора на сесия на Общински съвет гр. Стара Загора, проведена на 27.09.2012 година е взето решение № 410, с което се намаля капацитетът на ДДЛРГ „Мария Терезия” гр. Стара Загора от 87 на 78 места, считано от 01.01.2012 година. До края на 2012 година, документацията не е предоставена в РДСП гр. Стара Загора за изготвяне на мотивирано предложение до Изпълнителния директор на АСП гр. София за издаване на заповед за намаляне на капацитетът, съгласно законовите разпоредби.

1.8. Анализ на изпълнението на заложените дейности по подготовка и разкриване на нови социални услуги в Област Стара Загора през 2012 година, съгласно оперативния план.

I. Център за обществена подкрепа (ЦОП)

1. Център за обществена подкрепа (ЦОП) - Община Раднево /подготовка през 2012 г./ - има изпълнение в рамките на компетенциите на общинска администрация. В бюджета на община Раднево са заложили 130 000 лв. за ремонт на сградата. От Фонд „Социална закрила”, „Елтекс” ЕООД и съфинансиране от община Раднево е осъществено оборудването и обзавеждането на същата.

2. Център за обществена подкрепа (ЦОП) гр. Мъглиж/стартиране през 2012 г./ - няма изпълнение

3. Център за обществена подкрепа (ЦОП) гр. Павел баня/стартиране през 2012 г. – изпълнено в рамките на компетенциите на общинска администрация. Неосигурени средства от Държавния бюджет. Отказ от АСП-София, за разкриване на нова ДДД.

4. Център за обществена подкрепа (ЦОП) гр. Николаево/стартиране през 2012 – няма изпълнение

5. Център за обществена подкрепа (ЦОП) - гр. Гурково /подготовка през 2012 г. / - няма изпълнение

6. Център за обществена подкрепа (ЦОП) гр. Гълъбово /подготовка през 2012 г./ - При инвентаризирането на свободния общински сграден фонд и помещения бе установено, че само 1 сграда може да бъде преустроена според изискванията за ЦОП. Разходите за привеждане на сградата и помещенията към изискванията към момента не могат да бъдат покрити само от общински бюджет.

7. Център за обществена подкрепа (ЦОП) - Община Казанлък /стартиране през 2012 г./ Процедура по разкриване на СУ е стартирана през 2012г. Неосигурени средства от държавния бюджет. Отказ от АСП-София, за разкриване на нова ДДД през 2012 година .

II. Дневен център

A. Дневен център за деца и /или младежи увреждания

1. Дневен център за деца и младежи с увреждания /ДЦДМУ/- гр. Гурково /стартиране през 2012 г. / - няма изпълнение

2. Дневен център за младежи с увреждания /ДЦМУ/- Казанлък /стартиране през 2012 г./ - няма изпълнение.

3 Дневен център за деца с увреждания /ДЦДУ/- Община Павел баня /стартиране през 2012 г. / - изпълнено в рамките на компетенциите на общинска администрация. Не осигурени средства от Държавния бюджет. Отказ от АСП-София, за разкриване на нова ДДД през 2012 година.

Б. Дневен център за възрастни с увреждания

1. Дневен център за възрастни хора с увреждания гр. Казанлък /подготовка през 2012 г. /

В. Дневен център за стари хора

1. Дневен център за стари хора – с. Асен, Община Павел Баня /подготовка през 2012 г. – няма изпълнение.

2. Дневен център за стари хора –Община Раднево /подготовка през 2012 г. / - няма изпълнение.

3. Дневен център за стари хора - Община Опан/стартиране през 2012 г. / -няма изпълнение

Ш. Център за професионална квалификация за хора с увреждания

1. Център за професионална квалификация за хора с увреждания гр. Казанлък /подготовка през 2012 г. /

IV. ЦСРИ

1. ЦСРИ на деца и лица с увреждания гр. Казанлък/подготовка за ддд през 2012 г. / - има изпълнение в компетенциите на общинското ръководство. Предоставена сграда по Решение на Общински съвет – Казанлък - за безвъзмездно ползване на СНЦ „Бъдеще за децата с увреждания" като материална база на ЦСРИДЛ. Неосигурени средства от държавния бюджет. Отказ от АСП-София, за разкриване на нова ДДД през 2012 година.

2. ЦСРИ гр. Гълъбово /стартиране през 2012 г. / - няма изпълнение

3. ЦСРИ гр. Гурково /стартиране през 2012 г. / - няма изпълнение

4. ЦСРИ за хора с увредено зрение - Община Стара Загора /стартиране през 2012 г. / - няма изпълнение

5. ЦСРИ Чирпан /стартиране през 2012 г. / - няма изпълнение

V. Център за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/

1. ЦНСТ гр. Казанлък /стартиране през 2012 г. /

2. ЦНСТ гр. Казанлък /подготовка през 2012 г./

3. ЦНСТ с. Бузовград за деца с увреждания, с. Бузовград, Община Казанлък /стартиране през 2012 г. /

4. ЦНСТ, с. Бузовград (за деца, лишени от родителска грижа) с. Бузовград, Община Казанлък /стартиране през 2012 г. /

5. ЦНСТ за настаняване на деца с увреждания - СНЦ „Бъдеще за децата с увреждане „ /за деинституционализация на децата от ДМСГД - с. Бузовград/ проекти деца /подготовка през 2012 г./

6. Изграждане на 4 бр. ЦНСТ , за деца с УИ, настанени в СИ Община Стара Загора по проекти / подготовка през 2012 г./

В оперативния план за изпълнение на Областната стратегия е предвидено разкриването на общо 7 ЦНСТ за деца с увреждания / в общините Казанлък и Стара Загора/.

Със средства осигурени по ОПРР, във връзка с реализирането на проект „Детство за всички” в четири от общините на областта – Казанлък; Раднево; Чирпан и Стара Загора е планирано и се работи по изграждане на общо 12 броя ЦНСТ , с оглед деинституционализация на деца с увреждания, както следва:

- в Община Казанлък – 3 броя;
- в Община Раднево – 1 брой;
- в община Стара Загора – 7 броя;

- в община Чирпан – 1 брой.

Видно от тези данни става ясно, че е налице промяна както в териториалния обхват така и в броя на ЦНСТ, планирани за разкриване в областната стратегия.

VI. Защитено жилище

1. Защитено жилище Община Казанлък/стартиране през 2012 г. / - няма изпълнение .

Във връзка с реализирането на проект „Детство за всички” в община Казанлък е планирана и е стартирана процедура по изграждане на 1 брой защитено жилище , с оглед деинституционализация на младежите от ДДУИ с. Сладък кладенец и ДДУИ с. Петрово.

VI. Преходно жилище

1. Преходно жилище гр. Казанлък /стартиране през 2012 г. / - няма изпълнение

VII. Дом за стари хора

1. Дом за стари хора гр. Гурково/за стартиране през 2011 г./ - няма изпълнение

2. Дом за стари хора с. Опан /подготовка през 2012 г./ - няма изпълнение

3. Дом за стари хора с център за рехабилитация гр.Николаево по Проекти ЕТ"Стефан Миланов" Казанлък, „ЕКСА" АД София /за стартиране през 2012 г./ - няма изпълнение .

РАЗДЕЛ IV

АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ ПО КЛЮЧОВИТЕ ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ

1. Превенция за деца и семейства в риск и деинституционализация на грижите за деца

Общата цел на направлението е да се подобри грижата за децата в семействата, като се предотврати появата на развитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции.

На територията на област Стара Загора функционират седем дирекции «Социално подпомагане», които обслужват единадесет общини. За постигане на специфичните цели, залегнали в Областната старегия за развитие на социални услуги, РДСП - Ст. Загора респективно 7-те ДСП са работили преоритетно по следните две направления: Превенция за деца и семейства в риск и деинституционализация на грижите за деца

1.1 Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел - **Да се подобри грижата за децата в семейството и да се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата**

- **Конкретна цел 1** -Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство;
- **Конкретна цел 2.** Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството;
- **Конкретна цел 3.** Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата;

По данни на Дирекциите “Социално подпомагане” в единадесетте общини през 2011 година и 2012 година се наблюдава следната картина:

Таблица № 9

Деца в риск (в документацията на ОСЗ),	Общо 2011	Общо 2012
---	------------------	------------------

1. Деца на самотни родители, (които получават семейни помощи по чл. 7)	17 814	18 506
2. Деца в многодетни семейства	5 653	5 977

През 2012 година се наблюдава увеличение на броя на децата отглеждани от самотни родители с 3,9 % спрямо 2011 година. Налице е и тенденция към леко увеличаване на броя на деца в многодетни семейства с 5,7 %, спрямо 2011 година.

Таблица № 10

Данни за децата в риск (в документацията на ОЗД)	Брой нови случаи 2011	Брой нови случаи 2012
1. Раждания на майки под 18 г. възраст	183	109
2. Изоставени новородени	29	17
3. Брой нови случаи по превенция на изоставянето - успешно приключили	111 57	80 68

Видно от предоставената информация от ОЗД в ДСП за случаите на деца в риск, обусловени от семейната среда, през 2012 година се наблюдава тенденция на намаляване на рисковите фактори за деца, спрямо 2011 година както следва:

- ражданията на непълнолетни момичета са 74 по - малко или намаляването е с 40,4 %;
- броя на изоставените новородени е 12 по малко или с 41 %;
- през 2012 година се наблюдава увеличение на успешно приключилите случаи по превенция, спрямо новите отворени – 85% от случаите са успешни, докато през 2011 година успешните превенции са 51,3 %.

Таблица № 11

Деца в риск	Брой нови случаи 2011	Брой нови случаи - 2012
1. Деца, получили полицейска закрила	52	48
2. Деца, жертва на насилие	142	182
3. Деца, жертва на трафик	0	0
4. Деца, живеещи на улицата	12	11
5. Деца, проституиращи	8	9
6. Деца, извършили кражби	62	45
7. Деца, извършили насилие	1	1
8. Деца със зависимости	0	1

По отношение други рискови фактори за децата се наблюдава тенденция към намаляването им през 2012 година, като единствено по отношение насилието е налице увеличение на случаите с 40 случая /или с 28,2 % /, спрямо 2011 година.

Таблица № 12

Деца с увреждания	Общ брой с натрупване от предходни години	Брой новорегистриран и -2011	Брой новорегистриран и 2012
1. Деца с физически увреждания	693	103	83
2. Деца с множествени увреждания	467	177	118
3. Деца с умствена изостаналост	194	39	39
4. Деца с психични заболявания / разстройства	46	6	9
ОБЩ БРОЙ ЗА ОБЛАСТТА	1400	325	249

По отношение броя на деца, при които първично е установена трайно намалена възможност за социална адаптация през 2012 година този брой е намалял със 76 деца.

Таблица № 13

Брой издадени направления/заповеди към услуги в общността	2011	2012
1. към Звено „Майка и бебе”	14	8
2. към Дневен център за деца с увреждания	44	69
3. към ЦОП	203	303
4. към ЦСРИ	53	32
5. към СУПЦ	7	4

б. към Център за работа с деца на улицата	0	0
---	---	---

Видно от представените данни в табл. 12, през 2012 година ОЗД са продължили активно да насочват деца в риск и техните семейства към функциониращите социални услуги в общността, като най – много направления са издадени към ЦОП и към ДЦДУ.

1.2 Деинституционализация на грижите за децата

Обща цел: Да се постигне намаляване на броя на децата, отглеждани в специализирани институции, закриване на СИ за деца подобряване качеството на резидентната грижа в област Стара Загора, чрез:

- извеждане на децата от специализираните институции за отглеждане в семейна среда;
- развиване на алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда;
- подпомагане на социалната интеграция за младежите, напускащи специализирани институции.

По данни на Дирекциите “Социално подпомагане” в единадесетте общини през 2011 година и 2012 година се наблюдава следната картина:

Таблица № 14

Данни за децата в риск (в документацията на ОЗД.)	Брой нови случаи 2011	Брой нови случаи 2012
1. Брой нови случаи на реинтеграция в биологично семейство	72	62
-- успешно приключили	61	48

Видно от данните за областта, новите случаи на реинтеграция, същите са намалели с 13,8 % спрямо 2011 година, като при успешно приключилите също се наблюдава тенденция към намаление със 77,4% / по същия показател през 2011 година се наблюдава намаление приблизително с 85%/.

Таблица № 15

Деца, настанени в семейство на близки/роднини или приемно семейство	Общ брой, с натрупване от предходни години	Брой деца - 2011	Брой деца - 2012
1. Деца, настанени при близки и роднини	446	109	75
2. Деца, настанени в доброволни приемни семейства	7	3	0
3. Деца, настанени в професионални приемни семейства	35	11	6

Таблица №16

Утвърдени приемни семейства	Общ брой, с натрупване от предходни години	Брой утвърдени-2011 година	Брой утвърдени – 2012 година
1. Доброволни приемни семейства	11	2	2
2.Професионални приемни семейства	35	11	3
ОБЩ БРОЙ ЗА ОБЛАСТТА	46	13	5

Видно от данните в **таблица 15** – въпреки, че през 2012 година е налице намаляване на настаняванията на деца в семейство на роднини или близки с 31,1 % спрямо 2011 година, се запазва тенденцията, като алтернатива на настаняването в СИ, ОЗД в ДСП от областта да предприемат този вид мярка за закрила.

По отношение развитието на приемната грижа – Все още е малък броя на децата настанени в приемни семейства, като през 2012 година се наблюдава намаляване на броя на настанените деца в приемни семейства с 8 деца.

Видно от данните в таблица № 16, през 2012 година се наблюдава и намаление в броя на утвърдените приемни семейства на областно ниво. Като причина за това може да се посочи настъпилата през 2012 година, промяна в нормативната уредба по приемната грижа, която от своя страна доведе до преустановяване за няколко месеца на активността по обучение, оценяване и утвърждаване на нови приемни семейства и настаняване на деца в тях.

Таблица №17

Брой деца от областта, които са настанени в услуги в общността – резидентен тип	2011	2012
Деца, настанени в ЦНСТ	3	5
Деца, настанени в Преходно жилище	0	0
Деца, настанени в Кризисен център	14	9
Деца, настанени в приют за безнадзорни деца	0	0
ОБЩ БРОЙ ЗА ОБЛАСТТА	17	14

Таблица № 18

Брой деца от областта, които са настанени в специализирани институции (СИ)	2011 година	2012 година
Деца, настанени в ДДЛРГ	31	23
Деца, настанени в ДДФУ	0	1
Деца, настанени в ДДУИ	0	0
Деца, настанени в ДМСГД	76	49
ОБЩ БРОЙ ЗА ОБЛАСТТА	107	74

При анализа на данните от **таблиците 17 и 18** може да се направи извода, че е през 2012 година се запазва тенденция към нисък брой настанени деца в СУ в общността резидентен тип. По отношение настаняванията в СИ, през 2012 година се наблюдава намаление на броя на настанените деца, спрямо 2011 година, но като обща тенденция за областта може да се каже, че броя на децата попаднали в СИ е голям, като най - много деца са настанени в ДМСГД. Като причина за това, може да се посочи липсата на развити алтернативни услуги в общността за деца от 0 до 3 годишна възраст.

Таблица №19

Брой осиновени деца / от документацията в РДСП/	За 2011	За 2012
1. Осиновени деца на национално ниво	17	17
2. Осиновени деца на международно ниво	30	28

Видно от данните в **таблица 19** – не се отчита динамика в осиновителните процеси. През 2012 година се запазва тенденцията за по – голям брой осиновени деца на международно ниво, пред осиновените на национално ниво.

Проект „Детство за всички“ – описание и изпълнение през 2012 година.

През месец юни 2010 година по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“; Приоритетна ос: „Социално включване и насърчаване на социалната икономика“ стартира Проект „Детство за всички“, Операция: Да не изоставяме нито едно дете. Конкретен бенефициент е Държавна агенция за закрила на детето. Проектът се осъществява в партньорство с: Агенция за социално подпомагане и Министерство на здравеопазването. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Период за изпълнение: Юни 2010 – ноември 2014 година.

Целева група: Деца и младежи с увреждания, настанени в специализираните институции за деца с умствена изостаналост (ДДУИ) и за деца с физически увреждания (ДДФУ) и деца с увреждания над 3 години, настанени в домовете за медико-социални грижи за деца (ДМСГД); деца с увреждания в общността; семейства на деца с увреждания; персонал, ангажиран в социалните услуги за деца.

Проектът цели промяна на философията за грижа за деца с увреждания, като най-уязвима група от децата в институции, с акцент върху превенция на рисковете за институционализация, подкрепа на семействата и осигуряване на семейна или близка до семейната среда за всяко дете, настанено в специализирана институция за деца с увреждания.

Основната цел на проекта - Да се планират и приложат конкретни и ефективни мерки за реална деинституционализация на децата с увреждания, настанени в специализирани институции за деца.

По проект „Детство за всички” в област Стара Загора са назначени двама местни координатори по проекта, които работят с четири институции на територията на две общини. Това са ДДУИ с. Петрово, общ. Стара Загора; ДДУИ с. Сладък кладенец, общ. Стара Загора; ДМСГД гр. Стара Загора и ДМСГД „Мария Луиза” с. Бузовград, общ. Казанлък.

В рамките на реализиране на дейностите по Проекта са идентифицирани общо 173 деца и 40 младежи от целевата група. Извършени са оценки на всички идентифицирани деца/младежи. Извършени са оценки на нагласите на родителите за осъществяване на контакти и поддържане на отношения с децата. В процеса на реализиране на дейностите, броя на реинтегрираните деца/младежи в биологично семейство е шест. Работи се активно по още 3 случая. Общо осиновените деца са 23, като всички са осиновени на международно ниво. Три деца са с променена мярка за закрила и са настанени в приемни семейства.

По отношение работата с персонала на институциите – провеждани са редовно групови и индивидуални супервизии. Проведено е обучение на екипите от институциите по интензивно общуване и хранене, с последващи супервизии.

Основните трудности при реализирането на дейностите са свързани с координацията и съгласуваността с ОЗД, по отношение динамиката в процесите по преместване на деца от целевата група в друга институция.

Приемна грижа

"Приемна грижа" е социална услуга в общността, с която се осигуряват отглеждане и възпитаване в семейна среда на дете, което е настанено в семейство на роднини или близки или в приемно семейство. Потребители на услугата са деца, настанени в СИ; деца в риск (жертви на трафик, насилие, които се налага спешно да се изведат от семействата и други подобни случаи); деца, лишени от родителска грижа за определен период от време.

Областен център по приемна грижа гр. Стара Загора

В началото на 2008 г. с подкрепата и на УНИЦЕФ – България е създаден Областен център по приемна грижа (ОЦПГ). ОЦПГ, в партньорство с Д"СП" и всички 11 общини мултиплицира модела на популяризиране и реализиране на приемна грижа на територията на цялата област Стара Загора. При популяризирането на приемната грижа в областта са използвани всички комуникационни канали, които включват електронни и печатни медии, групови и индивидуални информационни срещи сред различни общности от хора.

След приключване на проекта на УНИЦЕФ и стартирането на проекта на Агенцията за социално подпомагане за развитие на приемната грижа, става невъзможно да продължи съществуването на Областен център по приемна грижа (ОЦПГ). В ОЦПГ пряко по приемна грижа са работили общо 7 специалиста. Тези промени наложиха реформа, в следствие, на която се обособи Център по приемна грижа (ЦПГ) в рамките на Центъра за обществена подкрепа – гр. Стара Загора. С цел да се използват натрупаните компетенции при специалистите от екипа се формира ново звено, което да развие нова услуга в полза на приемните деца дефинирана като „Директна работа с деца в приемни семейства“. Така на практика Центърът обединява екип от 4 души, които да работят с приемни семейства и екип от 2 души, които да работят пряко с деца – приемни деца и децата на приемните семейства. Двата екипа са пряко подчинени на ръководителя на ЦПГ.

Към декември 2012 г. в община Стара Загора има утвърдени 29 приемни семейства, в които са настанени 26 деца в общо 23 семейства. От тях настанените през 2012 г. са 3 деца в 3 семейства. През годината са потърсили информация от ЦПГ 83 домакинства. Проведени са индивидуални информационни срещи с 32 домакинства.

Напредък през 2012 г.

1. Натрупаният ресурс на екипът се запази и дори услугите, които се предоставят се разшириха. Директната работа с приемните деца усъвършенства социалната услуга приемна грижа, както и работата с децата на приемните родители е важна подкрепа за приемните семейства.

2. Приключи оценката на 5 семейства, кандидати за приемни родители, извън община Стара Загора и на 12 семейства – кандидати от община Стара Загора. Така общо утвърдените приемни родители станаха: в община Стара Загора – 28; в останалите общини – 13; общо за област Стара Загора – 41.

3. Настанени са 3 нови деца в приемни семейства, с което общият брой на настанените приемни деца от центъра става 39.

4. Бяха обучени 6 нови семейства, кандидати за приемни семейства;

5. Пред комисията по приемна грижа са представени общо 12 доклада за кандидати за приемни семейства;

6. Критериите на центъра по отношение на доброто качество се потвърждават от факта, че през периода 4 семейства кандидати са били оценени негативно.

7. От процеса на кандидатстване отпаднаха други 4 семейства кандидати;

8. Консултирани са нови 29 домакинства, проявили интерес към приемното родителство;

9. Провеждани са инициативи с цел популяризирането на приемната грижа в Стара Загора;

10. Новосъздаденият специализиран екип за „Директна работа с деца в приемни семейства“ работи с 19 деца, като крайната цел е да бъдат обхванати всички. През този период специалистите бяха допълнително подпомогнати от организацията с 2 обучения. Дватама специалисти продължиха да се включват в работата с приемните родители, да участват в екипните обсъждания и частично да подпомагат останалите 4 души.

11. Екипът участва в работна група към Министерството на труда и социалната политика, за промяна на законодателната уредба по приемна грижа.

12. Продължава да се извършва консултиране по телефона или на място в ЦПГ на приемни семейства от общините от област Стара Загора, които остават извън полето на действие на центъра;

13. Специалистите от центъра обслужват Националната информационна телефонна линия по приемна грижа 0700 12 170 от 8.00 до 17.00 ч.;

14. Обслужва се интернет страницата www.priemime.bg, като специалистите от екипа отговарят на въпроси от потребители. За периода екипът е отговорил на 46 запитвания, постъпили на интернет страницата;

15. Специалистите по приемна грижа по проект „И аз имам семейство“ от общините в региона през месец август бяха подкрепени с триденно обучение по приемна грижа, проведено от специалисти от ЦПГ;

16. На 15.12.2012 г. беше проведено шестото поред Коледно парти за приемните деца и семейства.

Трудности/ Спънки при осъществяване на дейността:

- Основна трудност се явява промяната на модела на работа – от регионален в общински. Тази промяна отново изисква време за адаптация на всички актьори в процеса и се отразява на приемните семейства и деца.

- Социалното министерство не се съобрази с голяма част от предложенията от организацията за промяна на законодателството. Промяната ще бъде частична и краткосрочна, без да налага така необходимата концептуална промяна в приемната грижа и да е съобразена с предложенията на НПО сектора. Общинските екипи по проекта на държавата не са добре подготвени и не е предвидена адекватна подкрепа за специалистите, което създава предпоставки за проблеми с настаняванията на приемни деца в дългосрочен план.

- Постоянните промени в приемната грижа, липсата на държавен финансов стандарт и от там устойчивост на услугата влияе негативно на мотивацията на специалистите от екипа.

Търсене на устойчивост.

- Подадено е проектно предложение в партньорство с Международна социална служба – България към посолството на Конфедерация Швейцария, в което едно от направленията на работа е бъдещото развитие на приемната грижа в регион Стара Загора за

следващите две години. Планирано е по проекта да бъдат обезпечени двама специалиста от екипа.

- Община Стара Загора беше включена към проект „И аз имам семейство“, което дава възможност двама специалисти от екипа да работят по приемна грижа за следващите две години.

- Посредством представители, екипът участва в две работни групи към Министерството на труда и социалната политика със задача:

1. Синхронизиране на приемната грижа и осиновяването с цел най-добрия интерес на децата, които се осиновяват от приемни семейства.

2. Изготвяне на допълнение към обучителните програми по приемна грижа и осиновяване.

Проект "И аз имам семейство" - Проектът се реализира за период от м. септември 2011 г. до 31 октомври 2013 г. Териториален обхват – на територията на цялата страна. Конкретен бенефициент по проекта е Агенция за социално подпомагане /АСП/. Проектът се финансира по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ "Приеми ме", бюджетна линия BG51PO001-5.2.11.

Този проект акцентира върху проблема с високия процент деца, отглеждани в специализирани институции и деца в риск от настаняване в СИ. В рамките на проекта ще се приложи нов модел на развитие на приемната грижа в страната. Основната цел е да се подкрепи процеса на деинституционализация на деца, като се създаде и реализира устойчив модел за развитие на заместваща семейна грижа за деца, настанени в специализирани институции или на деца от общността, в риск от изоставяне. Партньори по проекта са 83 общини от страната, като за област Стара Загора от началото на 2012 година проектът се реализира в общините Казанлък, Раднево и Чирпан. Във всяка една от трите общини са назначени и обучени по двама социални работници, които да реализират дейностите по подбор, обучение и оценяване на кандидатите за приемни семейства, както и да предоставят подкрепящи услуги на приемните семейства. Резултатите от реализирането на проекта по общини са както следва:

Таблица №20

Проект „И аз имам семейство” община Казанлък	Общ брой, подадени заявления през 2012 година	Брой преминали обучение и оценка и внесени в КПП към РДСП през 2012 година	Брой утвърдени със заповед семейства – 2012 година
1. Доброволни приемни семейства	0	0	0
2. Професионални приемни семейства	8	3- обучени 2- с оценка	1- сем. утвърдено от ДСП- Казанлък /с настанено дете/
3. Семейства на роднини или близки	0	0	0

Таблица №21

Проект „И аз имам семейство” община Раднево	Общ брой, подадени заявления през 2012 година	Брой преминали обучение и оценка и внесени в КПП към РДСП през 2012 година	Брой утвърдени със заповед семейства – 2012 година
1. Доброволни приемни семейства	0	0	0
2. Професионални приемни семейства	2	1	0
3. Семейства на роднини или близки	1	0	0

Таблица №22

Проект „И аз имам	Общ брой, подадени	Брой преминали	Брой утвърдени със
-------------------	--------------------	----------------	--------------------

семејство” община Чирпан	заявления през 2012 година	обучение и оценка и внесени в КПГ към РДСП през 2012 година	заповед семејства – 2012 година
1. Доброволни приемни семејства	-	-	-
2. Професионални приемни семејства	9	8	3
3. Семејства на роднини или близки	-	-	-

Със Заповед № ЗД-80-0120/18.09.2012 година на диектора на РДСП гр. Стара Загора е сформирана Комисия по приемна грижа към РДСП гр. Стара Загора, която се явява професионален орган, който разглежда кандидатите за приемни родители и ги утвърждава или отхвърля. От формирането си до края на 2012 година Комисията по приемна грижа към РДСП гр. Стара Загора е провела общо 8 заседания. Разгледани са 19 оценъчни доклада на кандидати за приемни родители, като утвърдените приемни семејства са 13, отхвърланите – 4, а за 2 от семејствата - кандидати за приемни родители, Комсията е решила да отложи вземането на решение за утвърждаване или отказ за следващо заседание.

Община Стара Загора е поканена за партньор по проект «И аз имам семејство» в края на 2012 година.

Изводи:

От посочените данни и направения анализ могат да се направят няколко основни извода:

- Макар и през 2012 година да се наблюдава намаляване на показателите, все още остава висок броят на случаите по превенция на изоставянето и превенция на риска от институционализация. Преобладаващият брой случаи касаят деца от ромски произход и деца жертва на насилие в семејствата. Сред причините могат да се посочат – отказът на родителите да полагат грижи за децата си; ранните бракове сред ромското население; икономическата емиграция; наличието на населени места в област Стара Загора, където живее компактно ромско население при крайно лоши социално-битови условия; неграмотността и незаинтересоваността на родителите децата им да посещават училище и др.; отглеждането на децата в непълни семејства или в семејства с тежки социални, здравословни и др. проблеми; липса на трудова ангажираност; използването на сводничеството и проституцията като източник на доходи и др.
- липса на функциониращи услуги в общността, които да предлагат дейности и мерки за първична превенция на риска за деца и техните семејства – наличните два ЦОП работят над капацитета / при общ капацитет 140, през 2012 година отчитат средногодишна заетост 155 или 110,7 % заетост/, но тяхната дейност е ориентирана предимно към работа по случаи, при които рискът за децата и семејствата вече е налице;
- наличието на голям брой специализирани институции на територията на областта, в които са настанени деца не само от област Стара Загора, но и от други населени места, което затруднява процеса на работа по реинтеграция;
- преобладаващият брой деца в институциите пребивават в тях за период по-голям от 1 година;
- голям брой деца постъпващи в институционалната грижа още от раждането си или във възрастта до 3 години;
- липса на достатъчно развита мрежа от услуги за деца с увреждания, както и трайна незаинтересованост и нежелание на родителите на деца, настанени в двете ДДУИ да полагат грижи за тях в семејна среда;
- нарастващ брой на децата, жертви на насилие в семејството, спрямо които се налага да се предприемат спешни мерки. Поради липса на достатъчно услуги в общността голяма част от тях постъпват в институционалната грижа;

- липса на услуги в общността за деца в риск и техните семейства в шестте най – малки общини в областта, като в пет от тях е налице висок процент е малцинствено население, с нисък социален и образователен статус
- Все още се отчита липса на достатъчно кандидати за приемни семейства, които да имат готовност за отглеждане на новородено или дете в кърмаческа възраст, което показва, че продължава тенденцията, тази възрастова група да е най-уязвима от риск за трайна институционализация.

1.3. Социално-образователни услуги за превенция на отпадането от училище

- **Конкретна цел** - Да се осигури равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.
- Намаление броя на отпадналите от училище деца;

Данните за образователните институции на територията на областта са обобщени от подадените данни от всяка една община, като същите са представени в таблица № 23, както следва:

Таблица №23

№	Вид образователна институция	2011	2012
1.	Училища – общо, в т.ч.	128	127
	начално	8	9
	основно	75	72
	СОУ	18	19
	ПГ	25	25
	ПУ	2	2
2.	Детски градини – общо, в т. ч.	108	106
	ОДЗ	27	28
	ЦДГ	81	78
3.	Детски ясли - общо	23	23

Показателите за децата от рискови общности и уязвими групи са предоставени от Регионален инспекторат по образованието - Стара Загора и са разпределени в таблица №24, както следва:

Таблица №24

Деца в риск	През учебната 2010-2011 година	През учебната 2011-2012 година
1. Общ брой деца със СОП преминали през ЕКПО , в т.ч.:	248	314
- Брой деца на интегрирано обучение в общообразователно училище	85	125
- Брой деца на индивидуално обучение	0	33
- Брой деца, настанени в ПУ	129	126
- Брой деца, настанени в ПУ с интернат	34	30
2. Общ брой деца, отпаднали от училище / в т.ч./:	203	304
от община Братя Даскалови	7	6
от община Гурково	25	35
от община Гълъбово	6	20
от община Казанлък	13	43
от община Мъглиж	26	33
от община Николаево	10	4
от община Опан	0	5
от община Павел баня	16	7
от община Раднево	1	19
от община Стара Загора	90	114
от община Чирпан	9	18
3. Общ брой деца в училищна възраст, необхванати от образователната система за област Стара Загора / в т.ч./	434	780
от община Братя Даскалови	0	0
от община Гурково	66	27
от община Гълъбово	109	42
от община Казанлък	140	151

от община Мъглиж	100	105
от община Николаево	0	0
от община Опан	0	0
от община Павел баня	9	10
от община Раднево	10	14
от община Стара Загора		413
от община Чирпан	28	18

Забележка: Информацията за община Стара Загора е само за деца родени през 2005 година

Видно от предоставените данни през учебната 2011-2012 година се наблюдава увеличение на броя на децата със СОП, преминали през ЕКПО с близо 79 %, спрямо учебната 2010-2011 година.

През учебната 2011-2012 година значително увеличение се наблюдава и по отношение броя на децата отпаднали от системата на образованието – 101 деца или 66,7%, в сравнение с предходната учебна година.

Почти двойно в сравнение с предходния период се е увеличил и броят на децата, необхванати от системата на образованието.

Водещите причини за отпадане на децата от системата на образованието са посочени в таблица №25 и са както следва:

Таблица №25

Водеща причина за отпадане от училище/ моля, опишете по основанието за отпадане, като добавяте колкото е необходимо редове/	брой отпаднали	През учебната 2010-2011 година	През учебната 2011-2012 година
Семейни и социални	168	72	96
Издадено удостоверение за преместване без съобщение за записване в друго училище	113	53	60
Напуснали населеното място, но са с неизвестно местоживееене	221	75	146
Здравословни	3	2	1
Отглеждане на по-малки деца от семейството	2	1	1

Видно от посочените данни най – голям брой деца отпадат поради миграция на семействата, както и по семейни и социални причини. Запазва се тенденцията, родителите на голям брой ученици да живеят и работят в чужбина и децата живеят при по-възрастни роднини, които не могат да оказват достатъчен контрол върху тях. По-голямата част от тези родители са от малцинствен произход, нямат отговорност към учебния процес и осъществяват слаб контрол над децата си. Немалко са и случаите, при които е налице нисък социален статус на родителите и невъзможност да осигурят необходимия минимум на децата да посещават училище като дрехи, тетрадки, пособия и други.

По информация, предоставена от РИО гр. Стара Загора, през 2012 година в училищата от цялата област се реализират общо 435 проекта. По – голяма част от тях са по ОП РЧР, съфинансирани от ЕСФ, както и проекти на МОНМ. Насочени са както за подобряване и модернизирание на материалната база и условията за нормално протичане на образователен процес, така и за повишаване квалификацията на персонала. Голяма част от проектите са с насоченост към задържане на учениците в образователната система, ангажирането им в различни форми на извънкласна дейност и ангажиране на учениците към различни наболели проблемви от социалния живот.

Изводи:

Училищата от област Стара Загора полагат необходимите усилия, предприемат мерки, формират училищни политики и планират дейности, които са насочени конкретно към обхвата и задържането на учениците в училище и предотвратяване на напускането им от училище.

Все още остава изключително сериозен проблемът с трайно не посещаващите училище ученици, които са застрашени от отпадане от училище. Експертите отчитат невъзможност за системен контрол за обхващане и задържане в училище на децата до 16-годишна възраст от някои етнически малцинства. Висок е процентът на учениците, които нередовно посещават

обособените училища в ромските квартали. Пропуските в образователното им ниво са една от причините за многобройните им отсъствия и някои случаи на отпадане след записването им в масови училища в града с по-високи критерии. Все повече ученици напускат училище и поради липса на мотивация за учене или по социални причини. Идентифицирането на децата, нередовно посещаващи училище, се усложнява от практиката да се прикриват отсъствията им, за да се запази броя на учениците в учебното заведение.

2. Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Общата цел на направлението е свързана със създаването на условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

По данни на Дирекциите “Социално подпомагане” в единадесетте общини през 2011 година и 2012 година, броя на хората с увреждания са както следва:

Таблица №26

Хора с увреждания от областта / по данни на ДСП / ХУСУ /	Общ брой с натрупване	Новорегистрирани през 2011	Новорегистрирани през 2012
1 Пълнолетни лица с увреждания	15 969	2498	2592

Видно от предоставените данни е налице повишаване на новорегистрираните хора с увреждания през 2012 година с близо 3,8 %, в сравнение с 2011 година. Тенденцията за общия брой хора с увреждания, живущи на територията на областта се запазва.

Данните за хора с увреждания, които са настанени и чакащи за настаняване в специализирани институции са представени в таблица №27 и таблица №28

Таблица №27

Брой лица с увреждания, настанени в специализирани институции / по данни на подадени молби по местоживееене в ХУСУ /	През 2011 година	През 2012 година
1. Лица с физически увреждания.	53	62
2. Лица със сензорни увреждания	1	0
3. Лица с умствена изостаналост	18	32
4. Лица с психични разстройства	8	4
5. Лица с ментални увреждания и деменция	76	66
ОБЩ БРОЙ ЗА ОБЛАСТТА	156	160

Таблица №28

Брой лица с увреждания, чакащи за настаняване в специализирани институции / по данни на подадени молби по местоживееене в ХУСУ /	През 2011 година	През 2012 година
1. Лица с физически увреждания.	4	14
2. Лица със сензорни увреждания	0	0
3. Лица с умствена изостаналост	10	13
4. Лица с психични разстройства	13	13
5. Лица с ментални увреждания и деменция	74	72
ОБЩ БРОЙ ЗА ОБЛАСТТА	101	112

Видно от представените данни се очертава тенденция към леко повишване на броя на лицата с увреждания, които са настанени или чакат да бъдат настанени в СИ за 2012, спрямо същите показатели за 2011 година. Спрямо общия брой регистрирани хора с увреждания в областта / 15 969 лица/, новонастанените лица и нови подали молби и чакащи за настаняване в СИ / 272 лица / за 2012 година, или 1,7 % от общия брой.

Насочването към СУ в общността – резидентен тип на хора с увреждания е представено в таблица № 29

Таблица №29

Брой лица с увреждания, насочени за ползване на услуги	През 2011 година	През 2012 година
--	------------------	------------------

в общността – резидентен тип <i>/ по данни на ХУСУ по местоживее на лицата /</i>		
1. Към ЦНСТ	0	0
2. Към Център за временно настаняване	0	0
3. Към Кризисен център	5	5
4. Към преходно жилище	0	0
5. Към защитено жилище	5	3
6. Към наблюдавано жилище	0	0
7. Към приют	0	0
ОБЩ БРОЙ ЗА ОБЛАСТТА	10	8

Видно от представените данни може да се направи извода, че насочването на лица с увреждания към този вид СУ е нищожно. Наличните четири ЗЖ в областта с общ капацитет 36 места не могат да покрият нуждите на целевата група. Липсата на последващи алтернативни услуги / преходни и наблюдавани жилища за лица с увреждания/ не позволяват дори и малкото на брой потребители в ЗЖ, при които е възможна интеграция в обществото, да бъдат изведени и да се настаняват нови лица. Причина за това е липсата на разкрити и функциониращи достатъчно социални услуги – резидентен тип за хора с увреждания на областно ниво, предвид наличието на висока инвалидност сред населението, както и наличието на 3 големи СИ за хора с увреждания на територията на областта. Тези обстоятелства на по – късен етап са предпоставка и за затруднения при планирането на деинституционализацията на грижите за възрастни лица с увреждания.

На територията на областта функционират само два дневни центъра за лица с увреждания / един за лица с психични разстройства и един за лица с умствена изостаналост/, като и двата са разположени в гр. Стара Загора. Другата подходяща услуга за хора с увреждания ЦСРИ също е не развита на областно ниво. Такива има само два броя по един в общините Раднево и Стара Загора, като ЦСРИ гр. Стара Загора е специализиран за работа с хора с психични разстройства. По отношение ползването на социални услуги в общността от лица с увреждания, картината е следната:

Таблица №30

Брой лица с увреждания, ползващи на услуги в общността <i>/ по данни на ХУСУ по местоживее на лицата /</i>	През 2011 година	През 2012 година
2. Дневен център	119	128
3. ЦСРИ	113	86
4. СУПЦ	0	3
ОБЩ БРОЙ ЗА ОБЛАСТТА	232	217

Видно от предоставените данни се наблюдава запазване на броя насочени лица към социалните услуги дневен център и ЦСРИ, които се явяват единствената алтернатива за оставане на лицата в общността.

Все още извън обсега на функциониращите социални услуги остават хората със сензорни увреждания. На територията на област Стара Загора липсват сериозни поручвания и анализ на потребностите на хората със зрителни, слухови и говорни увреждания, в резултат на което не се предоставят социални услуги, специализирани за работа с тази целева група.

През последните две години се установи и нарастване на броя на бездомни лица на територията на областта. Особено тежки са проблемите през зимния сезон, когато са налице сериозни рискове за живота и здравето на тази целева група. В повечето случаи това са хора с различни функционални ограничения, изпаднали в безпомощно състояние и неосъзнаващи проблемите си. През 2012 година проблемите на тези хора се решаваха с временни и неустойчиви мерки, поради липса на подходящи социални услуги, функциониращи на територията на област Стара Загора.

Реализирането на национални програми и проекти по ОПРЧР също дават възможност за предоставяне на услуги в общността за лица с увреждания. През 2012 година всички ДСП от областта продължиха да работят и реализират в единадесетте общини НП „АХУ”. Общините продължиха през 2012 година предоставянето на услугите по проект „Подкрепа за достоен живот”.

3. Грижа за старите хора за по – добър и достоен живот

Общата цел на направлението е да се подобри качеството на живот на старите хора от всички населени места в област Стара Загора.

Възрастовата структура на населението в област Стара Загора показва постоянна тенденция към застаряване, като демографската картина за областта идентично с тази за цялата страна е неблагоприятна. Тази тенденция е в резултат както на естествените процеси на раждаемост и смъртност, които определят отрицателен прираст, така и в резултат на засилените емиграционни процеси. Преобладаващата част от селата извън общинските центрове са обитавани основно от хора в пенсионна възраст. Комуникационните връзки между общинския център и отдалечените, разпръснати населени места са проблем. Затруднените транспортни връзки и отдалечеността на някои села усложняват достъпа на старите хора до медицинска помощ и до развитите към момента услуги, съсредоточени в общинските центрове.

С изолираността на селата и ограниченият достъп до услуги помощта на близките и взаимопомощта остава основен ресурс за хората в напреднала пенсионна възраст за справяне с ежедневните проблеми. Това допълнително поставя в неравностойно положение самотните стари хора, които са лишени от партньор и роднина.

Видно от данните в таблица № 31, през 2012 година се наблюдава засилване на интереса към услугата Дневен център за стари хора. На територията на областта функционират четири ДЦСХ / в с. Братя Даскалови; гр. Казанлък; гр. Мъглиж и с. Манолово, общ. Павел баня/. През 2012 година средногодишната заетост е 95,3 % / при капацитет 130 места, отчетена средногодишна заетост 124/, като се наблюдава и увеличение на насочените потребители през 2012 година към този вид услуга с 44 %, спрямо 2011 година.

таблица № 31

Услуги за стари хора / по данни на подадени молби по местоживееене в ХУСУ/	За 2011	За 2012
1. Брой стари хора, настанени в специализирани институции	75	42
2. Брой стари хора, чакащи за настаняване настанени в СИ	100	105
3. Брой стари хора, настанени в ЦНСТ	0	0
4. Брой стари хора, чакащи за настаняване настанени в ЦНСТ	0	0
5. Брой стари хора, ползващи услуги в общността		
- Дневен център	75	109
- ЦСРИ	42	82

Данните от таблицата показват, че спрямо 2011 година с 56 % са намалели случаите на настаняване на стари хора в специализирани институции, но са отчетени с 5 % увеличение на случаите на чакащи за настаняване в СИ стари хора. Като цяло се запазва големият брой стари хора, които пребивават в СИ и чакат да бъдат настанени в домове.

И през 2012 година, услугата „Домашен социален патронаж“ се явява като най-популярната социална услуга, финансирана от общинските бюджети – Домашен социален патронаж, на територията на област Стара Загора е със средногодишна заетост 92,87% /от общо 2181 места, средногодишно заетите са 2024/. Поради своя характер на мобилна услуга, която стига до домовете на своите клиенти, Домашният социален патронаж има потенциала да изгради широка мрежа от услуги за подкрепа в ежедневието за стари хора, живеещи в семейна среда. Тези дейности предполагат допълнително финансиране и ресурси, които надхвърлят възможностите на общинските бюджети и изискват привличане на средства от програми и от местния бизнес.

През 2012 година, с оглед постигането на ефективна и устойчива държавна политика за подкрепа на лица, нуждаещи се от обслужване в ежедневието си, в рамките на **схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРЧР „Помощ в дома“** беше дадена възможност на общините да кандидатстват с проектни предложения и реално да разширят дейностите за подкрепа предоставяни на потребителите, чрез създаването на Звена за услуги в домашна среда към функциониращите домашни социални патронажи. За населените места, в които няма разкрит и не функционира домашен социален патронаж, общините имат възможност да

създават самостоятелни Центрове за услуги в домашна среда. В рамките на Звената и Центровете е предвидено да се предоставят три основни типа почасови дейности – дейности за лична помощ, в т.ч. с медико-социална насоченост; дейности за социална подкрепа и социално включване и коменално – битови дейности. Всички 11 общини на територията на област Стара Загора се възползваха и кандидатстваха с проектни предложения по операция „Помощ в дома”. Осем от общините / Казанлък, Мъглиж, Николаево, Опан, Павел баня, Раднево, Стара Загора и Чирпан/ получиха одобрение на проектите си предложения и през декември 2012 година сключиха договори с договарящия орган.

4. Развитие на човешките ресурси

Общата цел на направлението - Създаване на ефективна система за подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на област Стара Загора, с активното участие на всички заинтересовани страни.

За постигане на общата цел на направлението на областно ниво, със Заповед № РД-09-377 от 13.08.2012 година на Областен управител на област Стара Загора е създадено Областно звено за мониторинг и оценка за изпълнение на Областна стратегия за развитие на социалните услуги, което се състои от основен екип и Координационен / разширен/ екип.

В състава на основния екип са включени трима представители на Областна администрация – Стара Загора / Заместник областен управител; Главен секретар и експерт/; Директор на РДСП – Стара Загора; представител в Общинска администрация на областния град; представител на СНЦ „Самаряни” гр. Стара Загора и двамата координатори по Проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”.

В състава на координационния /разширен/ екип са включени – представители от всички общински администрации; Директорите на Дирекциите за социално подпомагане от областта; Представител от Агенция по заетостта – гр. Стара Загора; представител на РИО гр. Стара Загора; представител на РЗИ гр. Стара Загора, експерт от РДСП гр. Стара Загора.

За укрепване капацитета на заинтересованите страни и с оглед създаване на условия за постигане на приоритетите на държавата, относно деинституционализацията на грижите за деца и други рискови групи на национално ниво се реализира **Проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”** - През месец октомври 2011 година по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“; Приоритетна ос: 6. “Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравни услуги”; Основни области на интервенция: 6.2. “Укрепване на капацитета на институциите за социално включване и за предоставяне на здравни услуги” стартира Проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”. Агенцията за социално подпомагане е конкретен бенефициент. Проектът се осъществява в партньорство с Държавната агенция за закрила на детето и Националното сдружение на общините в България. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

Дейностите по проекта допринасят за постигане на една от основните стратегически цели по Оперативна програма за създаване на повече социален капитал, партньорства и мрежи, както и оптимизиране на системата за социално включване и социална закрила, част от която са и социалните услуги.

Проектът отговаря и на идентифицираната в ОП РЧР нужда от укрепване на капацитета на всички заинтересовани страни в системата за предоставяне на социални услуги, като са предвидени обучения за всички участници в процесите по планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище. Структурирането на дейностите в него цели да подобри устойчивостта на започналия процес по планиране, управление, изпълнение и контрол върху качеството на социалните услуги. Разработените областни стратегии и общински планове са основа за насочване на конкретни интервенции, които да подпомогнат на практика съвместната дейност на всички заинтересовани страни,

ориентирана в посока прилагане на комплексни подходи за социална интеграция на рискови групи. За подобряване устойчивостта на процесите планиране, управление, предоставяне и контрол върху качеството на социалните услуги са създадени звена за специализирана подкрепа и укрепване на местните капацитети за развитие на социалните услуги във всяка една от областите в страната. За целта в област Стара Загора са наети двама областни координатори по социални услуги към Регионалната дирекция за социално подпомагане (РДСП). Те оказват методическа подкрепа на доставчиците на социални услуги, предоставят консултации, свързани с планиране на социални услуги, извършват и други дейности, подкрепящи капацитета за развитие на модерни мрежи от социални услуги за социално включване на лица от уязвими групи.

През 2012 година, областните координатори по Проекта имаха ключова роля за разработване на анализ за степента на готовност на регионално и местно равнище за прилагане на интегриран модел за социално включване на лица от целевата група по операция „Живот в общността“ на територията на област Стара Загора. В периода 17.01.2012 година -16.02.2012 година е извършена оценка на потребностите от социални услуги на общо 45 лица от целевата група по операция „Живот в общността“, които живеят на територията на област Стара Загора. В резултат на изведените индивидуални потребности на лицата от целевата група, за област Стара Загора беше идентифицирана необходимост от разкриване на едно защитено жилище за лица с психични разстройства, едно защитено жилище за лица с умствена изостаналост и 3 наблюдавани жилища за младежи напускащи ДДЛРГ. Конкретните общини, които бяха идентифицирани като подходящи за разкриване на тези СУ са: Стара Загора, Казанлък, Чирпан; Раднево и Гълъбово.

През 2012 година координаторите по Проекта работиха активно и по събирането на информация за наличните социални и междусекторни услуги и идентифициране на добрите практики в област Стара Загора. Тази дейност беше извършена във всички области на страната, като резултат от нея в края на 2012 година беше изготвено „Ръководство за планиране на набор от необходими услуги на областно ниво“, което обобщава и синтезира цялостния натрупан опит до момента в планирането и аналитичното осмисляне на развитието на социалните услуги в страната. В този контекст Ръководството надгражда опита на УНИЦЕФ в областното планиране, продължава и доразвива модела на планиране с мобилизиране на широко участие в изграждането на системата на интегрирани социални услуги в България. Съответно анализите и препоръките за развитието на услугите стъпват на събраната информация, идентифицирането и анализите на добрите практики, осъществени в широката рамка на дейностите по настоящия проект на АСП.

През 2012 година координаторите за област Стара Загора по Проект *„Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище“* са включени в основното звено за мониторинг и оценка на изпълнението на областната стратегия за развитие на социалните услуги. Те са активни участници в цялостния процес при провеждането на текущия мониторинг и изготвянето на годишните мониторингови доклади.

На територията на област Стара Загора функционират 7 Дирекции за социално подпомагане, които обслужват единадесетте общини в областта. Във всяка дирекция са обособени отдел „Социална закрила“; отдел „Закрила на детето“ и отдел „Хора с увреждания и социални услуги“. За подобряване на дейностите извършвани от дирекциите за социално подпомагане на национално ниво се реализира Проект **“Укрепване на капацитета на Агенция за социално подпомагане за повишаване на качеството и ефективността на социалната работа”** - период на изпълнение – август 2011 г. – октомври 2014 г. Конкретен бенефициент по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна помощ BG051PO001-6.2.09 “Укрепване на капацитета на Агенция за социално подпомагане за повишаване на качеството и ефективността на социалната работа”, Приоритетна ос 6 “Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравни услуги” на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”. Проектът се реализира на национално ниво и обхваща всички териториални структури на АСП на общинско ниво – Дирекциите за социално подпомагане.

Основната цел на Проекта има за цел да се планират, разработят и приложат мерки за надграждане и подобряване на капацитета на служителите на Агенция за социално подпомагане и да се повиши качеството и ефективността на социалната работа. Специфичните цели са: създаване на механизъм за оценка и управление на натовареността на служителите; планиране на мерки за превенция на професионалното изгаряне; задоволяване на професионалните интереси на социалните работници и тяхното професионално развитие; идентифициране индивидуалните потребности на служителите от надграждащи знания и умения; повишаване равнището на професионална компетентност на служителите, работещи в отделите „Закрила на детето” и „Хора с увреждания и социални услуги”; създаване на единен инструментариум за изследване на потребностите на хората с увреждания; осигуряване на допълнителни социални работници в отделите „Закрила на детето” и „Хора с увреждания и социални услуги”.

В седемте дирекции за социално подпомагане в област Стара Загора, общо назначените по Проекта социални работници в областта са 17.

По отношение човешките ресурси на общинско ниво, ангажирани в изпълнението на политиката за развитие на социалните услуги, може да се каже, че в повечето общински администрации от областта, той е крайно ограничен и недостатъчен. Практика е изпълнението на тези дейности да се разпределят на части, между служители на администрацията, чиято основна дейност не е свързана със социалната политика. В община Гурково липсва специалист, който да отговаря за изпълнението на социалната политика. В общините Братя Даскалови, Гълъбово, Мъглиж, Николаево, Опан, Павел баня и Чирпан има по един назначен специалист, като в общините Братя Даскалови, Мъглиж, Николаево и Чирпан, служителите на тези длъжности са с малък стаж на заеманата позиция. Голяма част от тези служители не са вземали участие в обученията проведени от УНИЦЕФ през 2009 - 2010 година, свързани с изготвянето на Областната стратегия за развитие на социалните услуги.

Обща картина на неправителствените организации, регистрирани по ЗЮЛНЦ, определени за извършване на обществено полезна дейност и доставчици на социални услуги на територията на областта

Броят и влиянието на НПО в България бързо нараства. В края на ноември 2005 г. регистрираните НПО в България са 22 366, от които - 81% са сдружения, а - 19% фондации. В края на 2010 г. броят им вече е 30 000, като се смята, че едва 2500 са активни.

Профилът на НПО в Област Стара Загора е: млад, широк, динамичен. Съществуващите НПО в областта са създадени след 1989 г., като в периода 1999 – 2006 г. броят им се увеличава 2.5 пъти.

Персоналът и финансовите средства на НПО в област Стара Загора са разпределени неравномерно - екипът на повечето НПО е между 3 и 5 човека. Нисък е и броят на доброволци, въввлечени от НПО при предоставянето на социални услуги.

Голяма част от служителите в НПО посочват като необходимост осигуряване на качествени и достъпни обучения и супервизия; намаляване текучеството на кадрите чрез подобряване на условията на работа и икономическото им състояние. Много малък е процента на НПО в областта които разполагат със собствена материална база.

Повечето от представителите на НПО в областта подчертават не добрата законова рамка и трудния достъп до финансови ресурси. Повече от НПО работят с до 100,000 лв. годишно, а около 22% - до 5,000 лв. годишно.

Наблюдава се струпване на НПО в по-големите и икономически развити общини като Стара Загора, Казанлък, Чирпан и. За съжаление в малките населени места или общини на областта където има най-голяма потребност от устойчивост и развитие на човешкия ресурс няма капацитет за осигуряването им. В общините Братя Даскалови, Гурково, Гълъбово, Мъглиж, Николаево, Опан Павел баня, Раднево и няма ито едно регистрирано местно НПО. Очакванията са, че в големите градове вече има натрупан капацитет от страна на действащи НПО, които ще се мотивират и мобилизират не само да заемат активна позиция при решаване на локални проблеми, но и да партнират с малките общини на областта.

НПО имат важна роля в изпълнението на стратегията за развитие на социални услуги. Част от тях участват в предоставянето на услуги като преки доставчици, други допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск в област Стара Загора.

Неправителствените организации в областта през 2012 година реализират различни проекти, като голяма част от тях са по различни програми /„Здравеопазване“ - Глобален фонд за борба с ХИВ/СПИН, както и различни проекти на МЗ, различни фондове за НПО, УНИЦЕФ и др/. Всяко едно от НПО в област Стара Загора реализира между един и четири проекта. Голяма част от изпълняваните проекти са насочени към формалното и неформално образование и подкрепа на потребителите на услугата деца, младежи и лица от различни рискови групи с цел подобряване качеството на живот на хората. Здравно образование и социални умения, консултиране, превенция на туберкулозата, пренасочване и придружаване за медицинско обслужване.

Реализирането на проектите дава възможност да се осигури индивидуална подкрепа, съобразена с конкретно установените потребности и индивидуални нужди на всеки един от потребителите.

НПО - преки доставчици, на социални услуги в област Стара Загора:

Сдружение "Самаряни" гр. Стара Загора работи за пълноценното приобщаване към обществото на деца, младежи, възрастни и семейства в неравнопоставено положение на територията на община Стара Загора, като подкрепя отделни хора, групи и общности чрез осъществяване на дейности и предоставяне на услуги. Сдружението управлява и развива предимно социални услуги в общността, работи много активно по различни информационни кампании по наболели обществени проблеми, организира дарителски кампании и различни мероприятия за хора в неравностойно социално положение. Приоритетно дейностите са насочени към деца в риск и техните семейства. Проявява много висока активност, поддържа контакти с много международни, национални и регионални неправителствени организации.

Сдружението управлява и развива услугите: Кризисен център, Център за обществена подкрепа, Звено майка и бебе, Наблюдавано жилище /за мъже и жени/.

ГС "Алтернатива 55" гр. Стара Загора работи за засилване ролята на жените в развитие на гражданското общество и подпомагане на уязвимите групи хора в региона. Основните дейности са насочени към реализиране на проекти и програми за развитието, социализацията и реализацията на деца и младежи в неравностойно социално положение; предоставяне на информация, консултации и подкрепа за превенция на насилие, защита на права на децата и жените; открояване на значими проблеми на местната общност чрез реализиране на проучвания, организиране на обществени форуми и дискусии; застъпничество и лобиране за развитие на гражданското общество; организиране на благотворителни мероприятия за целево набиране на средства за уязвими групи; мобилизиране на доброволчески.

Сдружението управлява и развива услугата Център за социална рехабилитация и интеграция за деца с увреждания гр. Стара Загора.

СНЦ „Здраве и морал“ гр. Стара Загора е организация, която има трайни партньорства с други организации, работещи с хора с психични разстройства и лица в риск. СНЦ „Здраве и морал“ работи във Фонд за превенция на престъпността „ИГА“ - град Пазарджик, с Асоциация на социалните предприятия в Р България, с всички местни организации и институции на територията на Старозагорска област. СНЦ „Здраве и морал“ е консултант и партньор на културни и превантивни прояви в гр. Стара Загора. В момента СНЦ „Здраве и морал“ има изграден ЦСРИ на възрастни с психични разстройства.

Сдружение "Свят без граници" гр. Стара Загора работи в насока за формиране на общност от прогресивно мислещи млади хора, споделящи ценностите на демокрацията и гражданското общество. Приоритетно работи с етническите малцинства, като споделя схващането, че ромите трябва да бъдат овластена група, която има своето място и участва наравно с всички други социални групи в обществото. Дейността на сдружението цели да се подпомогне личностното изграждане и развитие на ромите като свободни личности, обогатяване на знанията на младите в областта на обществените науки, икономиката, хуманитарната и духовната област, държавното, стопанско управление и други области на

науката, културата, образованието и изкуството; да се популяризира висшето и средно образование сред ромската етническа общност; да се постигне овластяване на ромската общност чрез извеждането на ромите от положението на жертва и консуматорство; да се реализират практически програми и проекти за промяна на ромската общност и превръщането им в заинтересована и граждански активна страна, която знае пред какво я изправят гражданските ѝ права и отговорности.

Фондация "Дон Боско България" реализира своята дейност на територията на гр. Стара Загора от януари 2009 година, като стартира основната си дейност под формата на занималня в ромския квартал "Лозенец". Главните цели, които си поставя Фондацията са насочени към образование, възпитание и интеграция, като се следват принципите на Превантивната система на Дон Боско. За децата, посещаващи занималнята, се провеждат и няколко ателиета ежеседмично - по танци, музика, рисуване, моделиране, езиково обучение и др. Целевата група са деца, младежи и възрастни, които по стечение на обстоятелствата се оказват в неравностойно положение спрямо останалата част от обществото, а също и в рискова среда. Усилията на Фондацията са насочени в подкрепа на тези хора, с оглед самоидентифицирането им, придобиване на самоувереност и да се интегрират в обществото със своите качества и умения.

Сдружение «Клуб - Отворено общество» гр. Стара Загора си е поставило конкретната цел да се осигури съвременна професионална социално-психологическа помощ и подкрепа на хората с ментални увреждания и хронични психични разстройства чрез индивидуални и групови програми, интервенции, като например: образователни програми; програми чрез труд, забавни и развлекателни дейности, изкуство и терапия с анти-стрес програми, спорт, туризъм и физиотерапевтични процедури и социализиращи практики.

СНЦ «Оптима» гр. Казанлък – Дейността е насочена към предоставяне на социални услуги за социална интеграция и професионална реализация на лица /младежи с увреждания. Сдружението управлява и развива услугата „Защитено жилище за лица с умствена изостаналост” с. Овощник, общ. Казанлък.

СНЦ „Бъдеще за деца с увреждания ” гр. Казанлък е учредено и сформирано от родители, професионалисти, съмишленици, които работят за развитието и реализацията на децата и младежите с увреждания в гр. Казанлък и Общината, като предоставят услуги, според индивидуалните им потребности и в партньорство с институциите, като по този начин създават условия за интеграцията им в обществото. С дейността си Сдружението цели да се постигне толерантно отношение към децата и младежите с увреждане; да се мотивират родителите за развитие потенциала на децата им.

СНЦ „Бъдеще за деца с увреждания” гр. Казанлък развива услугата Център за социална рехабилитация и интеграция на деца и лица с увреждания.

СНЦ „Приятели” гр. Чирпан - осъществява дейности, насочени към социална, професионална и личностна реализация на деца, деца в риск, младежи, жени, хора с увреждания и други групи в неравностойно положение; подобряване качеството и достъпа до образование, здравеопазване и социални услуги сред населението. Осъществява и дейности за защита от домашно насилие.

СНЦ „Форум за гражданска солидарност” гр. Чирпан - осъществява дейности, насочени към социална, професионална и личностна реализация на деца, деца в риск, младежи, жени, хора с увреждания и други групи в неравностойно положение; подобряване качеството и достъпа до образование, здравеопазване и социални услуги сред населението. Работи предимно с деца в риск, деца и лица с увреждания.

Идентифицирани трудности в работата на неправителствените организации, предоставящи социални услуги в областта.

Забавената децентрализация превърна НПО повече в партньори на държавата, отколкото на гражданите. Секторът е силно зависим от държавата, от местната власт и най-вече от международните донори – между 50 и 80% от НПО разчитат изключително на външно финансиране.

Като основни пречки пред устойчивостта на неправителствения сектор са дефинирани: липсата на постоянен състав и на инвестирането в човешки ресурси, неустойчивото

финансово развитие на сектора поради ограничения финансов ресурс; недоизградения кадрови капацитет; липсата на достатъчно административен опит и др.

Като цяло нагласите на неправителствените организации в областта, са за висока активност на територията на общината, в която са регистрирани и работят, но се наблюдава липса на активност по отношение развиване на дейности за предоставяне на услуги и взаимодействие в останалите общини от област Стара Загора.

С цел по-ефективно взаимодействие между общинска администрация, ДСП и НПО е необходимо да се изградят механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за областната стратегия; мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, инициране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско и областно ниво; обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги; осигуряване на качествени човешки ресурси, което се постига чрез развитие на подходящи програми за обучение на работещите в сферата на социалните услуги; поддържане на партньорски отношения с образователните и обучаващите институции за подобряване качеството на обучение; осигуряване на супервизия за служителите в сектора на социалните услуги; намаляване текущото ниво на кадрите чрез подобряване на условията на работа и икономическото им състояние.

РАЗДЕЛ V

Изводи и препоръки

1. ИЗВОДИ:

Визията и стратегическите цели, определени в ОСРСУ на област Стара Загора, запазват своята актуалност. Рамката на заложените приоритети съответства на проблемите и нуждите на целевите групи.

На областно ниво, може да се отбележи, че в област Стара Загора се предлага широк спектър от социални услуги за рисковите групи. Не същата е ситуацията при преглед на развитието на услугите на общинско ниво. Това се дължи на обстоятелството, че повечето социални услуги са концентрирани на територията на община Стара Загора. В общините Казанлък, Раднево и Гълъбово също е налице минимален пакет социални услуги, които да задоволяват основно потребностите на рисковите групи от общината. В останалите общини се предлагат услуги само за стари хора, като преимущество има домашния социален патронаж.

По отношение развитието на социалните услуги в област Стара Загора и в частност изпълнението на общинските стратегии за развитие на услугите, през 2012 година се наблюдава висока активност при развитието на социалната политика в сферата на социалните услуги от страна на Общините Казанлък, Павел баня, Раднево, Стара Загора. Предвид обаче ограничения държавен и общински финансов ресурс за развитие на социални услуги, се затруднява разкриването на новите планирани социални услуги и поддържане на устойчивостта на предлаганите социални услуги, както и недостатъчни средства за подобряване на материалната база и повишаване на професионалната квалификация на човешкия ресурс.

Ниска активност при изпълнение на годишните планове за 2012 година за развитие на услугите се наблюдава в общините Братя Даскалови, Опан, Николаево и Чирпан.

През 2012 година Общините Гурково, Гълъбово и Мъглиж нямат приети годишни планове за изпълнение на общинските си стратегии. Дейността на тези седем общини е насочена основно към управлението на функциониращите вече социални услуги и работата по реализиране на проектите

Въпреки наличието на общински стратегии, общините нямат традиция да осъществяват текущ годишен мониторинг по изпълнението им, в резултат на което не се идентифицират евентуални потребности от включване на допълнителни мерки и дейности, както и за актуализиране на оперативните си планове.

Като цяло инструментите на социалната политика отговарят на нормативните изисквания, съобразено с икономическото и социалното състояние на областта при осъществяване на планирането и финансирането на социалните услуги. Спазват се стандартите и критериите за качеството на предоставяните социални услуги.

Наблюдава се положителна тенденция на добро сътрудничество между всички заинтересовани страни в социалната сфера.

Местните власти поемат основната отговорност за изпълнението на мерките за социално включване, но поради ограничения държавен и общински финансов ресурс е затруднено като цяло развитието на интегрирана политика за подкрепа на децата и лицата чрез комбиниране на различни видове социални услуги.

1.1. Общи изводи за наличните социални услуги

- Пренаситеност със специализирани институции за деца в община Стара Загора в сравнение с други общини в областта, което създава предпоставки за затруднен процес на деинституционализация.
- Предлаганите алтернативни социални услуги на територията на областта не покриват всички потребности и не обхващат всички рискови групи.
- Липса или недостатъчно квалифициран персонал в системата на социалните услуги.
- Текучество и липса на интерес от страна на младите хора за работа в сферата поради ниско заплащане.
- Изпълнителните екипи (персонала), отговарящи за предоставянето на социалните услуги се нуждаят от допълнителни поддържащи и специализирани обучения в областта на социалната работа, както и от предоставянето на редовна супервизия, с цел осигуряването на професионална подкрепа и придружаване. В този контекст е необходимо да бъде обърнато повишено внимание към елементите, свързани с усъвършенстване на уменията им за директна работа с клиентите.
- „Социалното договаряне“ (т.е. възлагането на социални услуги на външни доставчици, като държавно делегирана дейност) показва трайните нагласи на Община Стара Загора, за високата степен на доверие, което е готова да гласува, на вече утвърдили се доставчици на социални услуги. Прави впечатление, че много малко неправителствени организации от региона имат развит необходим капацитет, професионален опит и експертен екип, свързан с управлението на услуги, като държавно делегирана дейност. Това води и до ниска активност на потенциалните доставчици при обявяването на конкурсни предложения от страна на Община Стара Загора. Все още, както нагласите за възлагане на услуги от институционален тип, така и тези за управлението им, е нисък, поради редица комплексни фактори.

1.2. Изводи за услугите за деца:

- Макар и през 2012 година да се наблюдава намаляване на показателите, все още остава висок броят на случаите по превенция на изоставянето и превенция на риска от институционализация. Преобладаващият брой случаи касаят деца от ромски произход и деца жертва на насилие в семействата. Сред причините могат да се посочат – отказът на родителите да полагат грижи за децата си; ранните бракове сред ромското население; икономическата емиграция; наличието на населени места в област Стара Загора, където живее компактно ромско население при крайно лоши социално-битови условия; неграмотността и незаинтересоваността на родителите децата им да посещават училище и др.; отглеждането на децата в непълни семейства или в семейства с тежки социални, здравословни и др. проблеми; липса на трудова ангажираност; използването на сводничеството и проституцията като източник на доходи и др.
- липсват функциониращи услуги в общността, които да предлагат дейности и мерки за първична превенция на риска за деца и техните семейства – наличните два ЦОП работят над капацитета / при общ капацитет 140, през 2012 година отчитат средногодишна заетост 155 или 110,7 % заетост/, но тяхната дейност е ориентирана предимно към работа по случаи, при които рискът за децата и семействата вече е налице;

- наличието на голям брой специализирани институции на територията на областта, в които са настанени деца не само от област Стара Загора, но и от други населени места, което затруднява процеса на работа по реинтеграция;
- преобладаващият брой деца в институциите пребивават в тях за период по-голям от 1 година;
- голям брой деца постъпващи в институционалната грижа още от раждането си или във възрастта до 3 години;
- липса на достатъчно развита мрежа от услуги за деца с увреждания, както и трайна незаинтересованост и нежелание на родителите на деца, настанени в двете ДДУИ да полагат грижи за тях в семейна среда;
- нарастващ брой на децата, жертви на насилие, спрямо които се налага да се предприемат спешни мерки. Поради липса на достатъчно услуги в общността голяма част от тях постъпват в институционалната грижа;
- липса на услуги в общността за деца в риск и техните семейства в шестте най – малки общини в областта, като в пет от тях е налице висок процент е малцинствено население, с нисък социален и образователен статус;
- Все още се отчита липса на достатъчно кандидати за приемни семейства, които да имат готовност за отглеждане на новородено или дете в кърмаческа възраст, което показва, че продължава тенденцията, тази възрастова група да е най–уязвима от риск за трайна институционализация.
- Услугите в общността за деца са най-добре развити в община Стара Загора, в останалите общини от областта все още не успяват да задоволят всички потребности.
- Специализираните институции за деца с увреждания обслужват основно деца от други области в страната. Това прави изключително труден процесът на деинституционализация.
- Делът на децата от ромския етнос, настанени в институции е особено голям / близо 80 % от всички деца/. Основни причини за настаняването са бедност, лоши битови условия, недостатъчен родителски капацитет.
- Съществува необходимост от подкрепа на работата в специализираните институции за деца по посока на подобряване на работата със семействата и реинтеграция. Големият брой деца от други области и недостатъчния човешки ресурс на Отделите „Закрила на детето“ и институциите прави почти невъзможна работата със семействата им и забавя процеса на деинституционализация.
- Въпреки развитието на услуги по превенция на изоставянето на ниво родилен дом в община Стара Загора, броят на изоставените деца се запазва относително висок. Съществува риск големият брой на деца (от 0 до 3 години), настанени в специализирана институция да продължи да се запазва, тъй като липсват или не са достатъчни услугите, които да предотвратяват ранното настаняване на деца в институция от другите общини в областта. Това налага по – малките общини в областта да планират и работят за разкриване на услуги по ранна превенция на рисковите групи (млади майки и такива в риск да изоставят децата си, бедни и самотни родители с нисък родителски капацитет).
- Услугите в общността за деца са добре развити, но все още не успяват да задоволят всички потребности.
- По отношение на децата в риск има развити редица социални услуги, като особено вниманието трябва да се фокусира към децата с увреждания. Все още се наблюдава тенденция за неефективно използване на наличния капацитет от услуги за деца с увреждания, въпреки наличието на значително голям брой ползватели. Слабо обхванати или без подкрепа остават децата с увреждания в отдалечените или селски райони.

1.3. Изводи за услугите за възрастни хора с увреждания и стари хора:

- Налице е запазване нивото на инвалидизация на населението в областта.
- Запазване на тенденция към голям брой чакащи за настаняване в СИ за хора с увреждания;
- Ограничен достъп до подходящи социални услуги за хора с увреждания, живущи в малките и отдалечени населени места;

- Налице е недостатъчно развита мрежа на областно ниво от услуги в общността за хора с увреждания;
- Липсват услуги в общността и резидентен тип за хора със сензори увреждания в областта
- Липсват услуги в общността и резидентен тип за хора с деменция и хора с физически увреждания в областта;
- Липсват услуги в общността за хора с психични разстройства в 10 от общините, с изключение на Стара Загора;
- Липсват услуги в общността – резидентен тип за хора с психични разстройства в областта;
- Налице е недостатъчно развита мрежа на областно ниво от услуги в общността и резидентен тип за хора с умствена изостаналост;
- Липсват последващи алтернативни услуги / преходни и наблюдавани жилища/ за лица с увреждания/;
- Необходимо е разнообразяване на социалните услуги и развиване на нови и гъвкави, алтернативни услуги за хора с увреждания, които да съответстват на спецификата на потребностите в общината и се разширяват формите на социална подкрепа, като мобилна работа, подкрепа в домашни условия с различни и др.;
- Планирането на мобилни услуги за хората с увреждания изисква добре да се проучат вида на заболяванията им и броя на възрастни хора с увреждания по села и в общините, с оглед компенсиране на изолираността от достъп до социални и здравни услуги на малките населени места в селските райони;
- Най-развитата услуга в общността за стари хора в областта е Домашният социален патронаж, който би могъл да разшири обхвата на дейностите за подобряване на социалната подкрепа на клиентите, чрез гарантиране устойчивост на дейностите които предстои да се развиват по схема „Помощ в дома“;
- Броят и капацитетът на специализираните институции за стари хора не е достатъчен за задоволяване на нуждите. Наложително е планиране и разкриване на допълнителни алтернативни услуги.

2. ПРЕПОРЪКИ

- Всички общини в областта да осъществяват текущ годишен мониторинг за изпълнение на общинските си стратегии, като резултатите да бъдат представяни в годишни мониторингови доклади;
- Общините да изпълняват и спазват изискванията на чл.19, ал.3 от ЗСП;
- Да се осигурят възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики с цел развитие капацитета на екипите, ангажирани с управление на социалните услуги и на доставчиците;
- Да се въведе практика за осъществяване на индивидуална и групова супервизия, като елемент от системата за управление на човешките ресурси и като средство за подобряване качеството на предоставяните услуги;
- Общинските администрации с подкрепата на заинтересовани страни да изследват потребностите на общността при планиране вида и обхвата на социалните услуги;
- При идентифициране на потребност на общинско ниво от предоставяне на мерки и дейности, които не кореспондират с оперативния план за изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора, общините да предприемат необходимите стъпки за актуализиране на областния и общински план.
- Общините да се насочат към разкриването на нови иновативни социални услуги за приоритетните целеви групи, които не съвпадат изцяло със стандартните държавно делегирани дейности;
- Да се разшири обхвата на предлаганите дейности според индивидуалните интереси на потребителите;

- Да се работи в насока за разкриване на социални услуги от резидентен тип за хора с увреждания, както и за осигуряване на набор от алтернативни последващи услуги за тази целева група;
- Предвид нарастване броя на бездомните лица на територията на областта е необходимо да се предприемат мерки за откриване социални услуги – „Център за временно настаняване”, или "Приют", което от своя страна ще доведе до осигуряване и задоволяване на ежедневните потребности на бездомните лица, свързани с нуждата от подслон, храна, здравни грижи, хигиена, социално, психологическо и правно консултиране.
- В общините, в които предстои закриване на специализирани институции, да се осигури ефективно използване на сградния им фонд, с цел разкриване на нови социални услуги в общността.
- Да продължи реформирането и реструктурирането на съществуващи специализирани институции за деца и лица;
- Да продължи ефективното използване за финансиране от Структурните фондове на ЕС и усвояване на средства от различни национални и донорски програми в областта на социалните услуги;
- Да се осигури добро управление на наличните ресурси и стимулиране участието на всички заинтересовани страни;
- Да се насърчават доброволчески практики и осъществяване на по-тясно взаимодействие с неправителствения сектор в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на социалните услуги;
- Да се разкрият междуобщински социални услуги, обхващащи потребители от повече от 1 община чрез изграждане на междуобщинско партньорство;
- Да се иницират и развият смесени междусекторни услуги и/ или мерки (проекти) за социално включване на уязвими общности и рискови групи;

РАЗДЕЛ VI

ПРИЛОЖЕНИЯ

В приложенията са включени всички карти, по утвърдените от основното звено за мониторинг и оценка, формати. В тях се съдържа цялата информация по общини, подадена от всяка от заинтересованите страни и обобщена на областно ниво. Приложенията са неделима част от настоящия мониторингов доклад.

- 1. Приложение № 1** – Карта за събиране на информация от общинска администрация, във връзка с осъществяване на мониторинга по изпълнение на областната стратегия за развитие на социалните услуги – 11 броя;
- 2. Приложение № 2** – Карта за събиране на информация от Дирекция „Социално подпомагане”, във връзка с осъществяване на мониторинга по изпълнение на областната стратегия за развитие на социалните услуги - 11 броя;
- 3. Приложение № 3** - Мониторингова карта – описание на социална услуга за лица – 13 броя;
- 4. Приложение № 4** - Мониторингова карта – описание на социална услуга за деца – 6 броя;
- 5. Приложение № 5** - Мониторингова карта – профил на НПО – 9 броя;
- 6. Приложение № 6** – Карта за събиране на информация от Регионален инспекторат по образованието – Стара Загора, във връзка с осъществяване на мониторинга по изпълнение на областната стратегия за развитие на социалните услуги – 1 брой;
- 7. Приложение №9** – Анкетна карта за обратна връзка от потребители на СУ-183 броя / на хартиен носител/;
- 8. Приложение №10** - Анкетна карта за обратна връзка от служители на СУ – 128 броя / на хартиен носител/.